

ISSN: 1308-2140

Volume 10 Issue 14 Fall 2015

Volume
10/14
Fall
2015

TURKISH STUDIES

International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

TURKISH STUDIES

SOSYAL BİLİMLER SOCIAL SCIENCE PROF. DR. HACI ÖMER KARPUZ ARMAĞANI

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM

Doç Dr. Özgür Kasım AYDEMİR

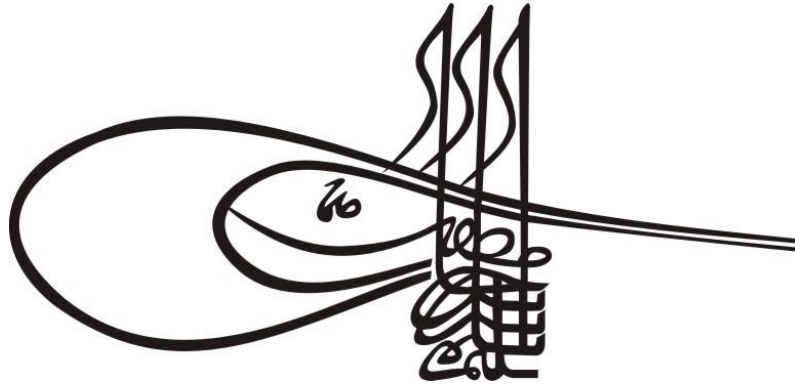

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of
Turkish or Turkic

ACADEMIC JOURNAL

PROF. DR. HACI ÖMER KARPUZ ARMAĞANI
SOSYAL BİLİMLER SAYISI

Turkish Studies Dergisi, üç ayda bir yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. *Turkish Studies Dergisi*'nde yayınlanan tüm yazıların, dil, bilim ve hukukî açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları www.turkishstudies.net'e aittir. Yayıncının yazılı izni olmaksızın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz. Yayın Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir. Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez.

Dergide yer alan yazıların dijital baskı, grafik tasarım, DOI numaralarının alınması ve uluslararası indekslere tanıtılması gibi işlemler Alko Dijital Baskı ve Grafik Tasarım şirketi tarafından ücret karşılığında yapılmaktadır. Dergide basım kararı alınan yazıların sahipleri yazıların tasarım, yayın ve indeks masraflarını Alko Dijital Baskı ve Grafik Tasarım şirketine öderler.

Turkish Studies; EBSCO, DOAJ, ICAAP, Scientific Commons, MLA, ASOS, AMIR (Access to Mideast and Islamic Resources), Journal Directory, DJS (Dayang Journal System), ULAKBİM indeksleri tarafından taranmaktadır.

ISSN: 1308-2140

Volume 10/14 Fall 2015

TURKISH

STUDIES

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

Yayınevi / Publishing House
ALKO DİJİTAL BASKI MERKEZİ – GRAFİK TASARIM

Editor

Sibel ÜST

Misafir Editorler

M. Dursun ERDEM
Özgür Kasım AYDEMİR

Editor Yardımcıları/Assistant Editors

Özgür AY-Ramazan BÖLÜK
Hanife ALKAN-Mehmet Burak ÇAKIN

Yayın Kurulu/Editorial Board

Fatma S. KUTLAR OĞUZ - Orhan K. TAVUKÇU
Ali AKAR-Dursun Ali TÖKEL
M. Vefâ NALBANT-Caner KERİMOĞLU
Ülkü ELİUZ-Mitat DURMUŞ
Yavuz ÜNAL-İsrafil BABACAN
Mehmet Dursun ERDEM – Tuncay BÜLBÜL
Cemalettin KÖMÜRCÜ

Danışma Kurulu/Board of Advisory

Ahmet BURAN- Gürer GÜLSEVİN
Turgut KARABEY-Mehmet AYDIN-Ramazan KORKMAZ

Genel Koordinatör/General Coordinator

Yavuz ÜNAL

Kaynakça Sorumluları/ Bibliography Process

Süleyman Kaan YALÇIN
Murat ŞENGÜL - Veysel İbrahim KARACA

Yabancı Dil Uzmanları

Yusuf AYDIN

Baskı Sorumluları/ Print Process

Özgür AY - Önder SEZER

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Dış Temsilciler Koordinatörü/General Coordinator of Foreign Editors

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN

Dış Temsilciler/Representative of Foreign Country

USA	Robert DANKOFF
Germany	Marcel ERDAL-Zeki KARAKAYA
Greece	Fatih KEMİK
Japan	Yuu KURIBAYASHI
Norway-Swedish	Bernt BRENDEMOEN
England	Fikret TURAN
Albania	Xhemile ABDÛ
Central Asia	Seadet SHİKHİYEVA
Kazakhstan	Gülmar KOKUBASOVA
Kyrgyzstan	Ulanbek ALİMOV
Azerbaijan	Vusale MUSALİ
Uzbekistan	Cabbar İŞANKUL
Halab-Aleppo (Syria)	Ahmet DEMİRTAŞ
Poland	Öztürk EMİROĞLU

Hakemler/Referees

Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK	Erzincan Üniversitesi
Prof. Dr. Ahat ÜSTÜNER	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ	Uşak Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet BURAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet TAŞGIN	Konya Üniversitesi
Prof. Dr. Ahsen ARMAĞAN	Uşak Üniversitesi
Prof. Dr. Ali AKAR	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman ÖZCAN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Bahir SELÇUK	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram Ali KAYA	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Bekir ÇINAR	Niğde Üniversitesi
Prof. Dr. Bernt BRENDEMOEN	Oslo University
Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ercan ALKAYA	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Erdoğan BOZ	Eskişehir Osmangazi Ü.
Prof. Dr. Erhan AYDIN	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Esra BURCU	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Faruk TOPRAK	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma AÇIK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR OĞUZ	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Fikret TURAN	Manchester University
Prof. Dr. Filiz KILIÇ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Prof. Dr. Funda TOPRAK	Yıldırım Beyazıt Ü.
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. H. Dilek BATİSLAM	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. H. İbrahim DELİCE	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Halûk Harun DUMAN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Han-woo CHOİ	Eurasia University
Prof. Dr. Hasan AKAY	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice AYNUR	Yıldız Teknik Üniversitesi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. İ. Hakkı AKSOYAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU	Ondokuz Mayıs Ü.
Prof. Dr. İlhan GENÇ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. M. Muhsin KALKIŞIM	Karadeniz Teknik Ü.
Prof. Dr. Mahmut KAPLAN	Fatih Üniversitesi
Prof. Dr. Marcel ERDAL	Frankfurt University
Prof. Dr. Mehmet AYDIN	Ondokuz Mayıs Ü.
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Prof. Dr. Mehmet KIRBIYIK	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet KÖÇER	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Mehdi ERGÜZEL	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Menderes COŞKUN	Süleyman Demirel Ü.
Prof. Dr. Metin AKKUŞ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK	Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin T. KARACA	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Nurettin DEMİR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. O. Kemal TAVUKÇU	Recep Tayyip Erdoğan Ü.
Prof. Dr. Özden TEZEL	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Rahim TARIM	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü.
Prof. Dr. Rahmi DOĞANAY	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan GÜLENDAM	Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Prof. Dr. Robert DANKOFF	Univercity Of Chicago
Prof. Dr. Saadetin GÖMEÇ	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Şahin KÖKTÜRK	Ondokuz Mayıs Ü.
Prof. Dr. Tevhit AYENGİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ülkü ELİUZ	Karadeniz Teknik Ü.
Prof. Dr. Walter ANDREVS	Washington University
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Zeki KARAKAYA	Goethe University
Prof. Dr. Zeki KAYMAZ	Ege Üniversitesi
Ass. Prof. Yuu KURIBAYASHI	Okayama University

Doç. Dr. Ahmet YİĞİT	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet DEMİRTAŞ	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç. Dr. Ahsen ARMAĞAN	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Alpay Doğan YILDIZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Alper KESTEN	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Aslı YAZICI	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Bahar GÜDEK	Ondokuz Mayıs Üniv
Doç. Dr. Bilge ÖZKAN NALBANT	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Caner KERİMOĞLU	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Cengiz AKBULAK	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Dündar YENER	A.İ.B.Ü.
Doç. Dr. Erdal ŞAHİN	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz ÇOLAK	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Funda KARA	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Galip GÜNER	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Gül TUNÇEL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan AKDAĞ	Gaziantep Üniversitesi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Doç. Dr. Halil ÇELTİK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hamit Emrah BERİŞ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan BAKTIR	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Hülya TAŞ	Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin GÖNEL	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin GÜFTA	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim ÇANKAYA	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim KUNT	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail TAŞ	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. İsrail BABACAN	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Kasım KARAMAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Lütüye GÖKTAŞ KAYA	Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet EKİZ	Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Sait ŞAHİNALP	Harran Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet TEMİZKAN	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Vefa NALBANT	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ZAMAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Metin ARIKAN	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Mevlüt GÜLTEKİN	Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. Muammer Mete TAŞLIOVA	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet Fatih GENÇ	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem DAYANÇ	Eskişehir Osmangazi Ü.
Doç. Dr. Musa ÇİFÇİ	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Musa Şamil YÜKSEL	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ALKAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ARSLAN	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ARSLAN	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa GENCER	Abant İzzet Baysal Ü.
Doç. Dr. Mustafa GÖKÇE	Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa KARABULUT	Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖZSARI	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa YILDIRAN	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Mutlu DEVECİ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Nermin YAZICI	Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Nevzat GÜMÜŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Nezir TEMUR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Nihat YILMAZ	Gümüşhane Üniversitesi
Doç. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN	Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Onur KÖKSAL	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Orhan DENİZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Osman GÜNDÜZ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Özcan GÜNGÖR	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Özge ÖZTEKİN	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Sadık YAZAR	Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Saffet KARTOPU	Gümüşhane Üni.
Doç. Dr. Salim ÇONOĞLU	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Sami KILIÇ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Selim Hilmi ÖZKAN	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Selma BAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan ŞEN	Ondokuz Mayıs Ü.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Doç. Dr. Şaban DOĞAN
Doç. Dr. Şahinde YAVUZ
Doç. Dr. Şevkiye KAZAN
Doç. Dr. Timur VURAL
Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL
Doç. Dr. Turhan ÇETİN
Doç. Dr. Vedat ÇALIŞKAN
Doç. Dr. Veli ÜNSAL
Doç. Dr. Yakup KESKİN
Doç. Dr. Yaşar ŞENLER
Doç. Dr. Yunus BALCI
Doç. Dr. Yusuf ÇETİNDAG

Abant İzzet Baysal Ü.
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi
Niğde Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Gazi Üniversitesi
Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Ahi Evran Üniversitesi
Ondokuzmayıs Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Pamukkale Üniversitesi
Fatih Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Abdullah KÖK
Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ
Yrd. Doç. Dr. Ahmet TEKBIYIK
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan SİNAN
Yrd. Doç. Dr. Ali ALBAYRAK
Yrd. Doç. Dr. Ali ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Ali ERBAŞI
Yrd. Doç. Dr. Alptürk AKÇÖLTEKİN
Yrd. Doç. Dr. Aydın KIRMAN
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül KILIÇ
Yrd. Doç. Dr. Banu YAMAN
Yrd. Doç. Dr. Barış ÇİFTÇİ
Yrd. Doç. Dr. Birsal AYBEK
Yrd. Doç. Dr. Bülent BAYRAM
Yrd. Doç. Dr. Bülent Okan MİÇOOĞULLARI
Yrd. Doç. Dr. Celal GÜLŞEN
Yrd. Doç. Dr. Cengiz GÖKŞEN
Yrd. Doç. Dr. Cengiz KARATAŞ
Yrd. Doç. Dr. Ebru Burcu YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Elçin ESMER
Yrd. Doç. Dr. Emine Demet EKİNCİ
Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇAĞLAYAN
Yrd. Doç. Dr. Erem SARIKOCA
Yrd. Doç. Dr. Erinç Erdal YILDIRIM
Yrd. Doç. Dr. Erkan HİRİK
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul GÜREŞÇİ
Yrd. Doç. Dr. Esra SAĞLIK
Yrd. Doç. Dr. Evren ALTINKAŞ
Yrd. Doç. Dr. Feyza DOYRAN
Yrd. Doç. Dr. Filiz ÇOLAK
Yrd. Doç. Dr. Gökhan ARI
Yrd. Doç. Dr. Gürbüz ÖZDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Habib HAMURCU
Yrd. Doç. Dr. Hakan YALAP
Yrd. Doç. Dr. Hamza AKTAŞ
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ
Yrd. Doç. Dr. Hatice KADIOĞLU ATEŞ
Yrd. Doç. Dr. Hilmi KARAAĞAÇ
Yrd. Doç. Dr. Hulusi GEÇGEL
Yrd. Doç. Dr. Huriye ALTUNER
Yrd. Doç. Dr. Huriye DENİŞ ÇELİKER

Niğde Üniversitesi
Ahi Evran Üniversitesi
Recep Tayyip Erdoğan Ü.
Fırat Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi
Bülent Ecevit Üniversitesi
Selçuk Üniversitesi
Ardahan Üniversitesi
Ordu Üniversitesi
Pamukkale Üniv.
Trakya Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Çukurova Üniversitesi
Kırklareli Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Fatih Üniversitesi
Kafkas Üniversitesi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İnönü Üniversitesi
Mersin Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi
Muş Alparslan Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi
Bülent Ecevit Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Doğu Akdeniz Ü.
Ahi Evran Üniv.
Muğla Sıtkı Koçman Ü.
Artvin Çoruh Üniversitesi
Bahçeşehir Üniversitesi
Uşak Üniversitesi
Aksaray Üniversitesi
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Gümüşhane Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Sabahattin Zaim Üniversitesi
Gümüşhane Üniversitesi
Çanakkale Onsekiz Mart Üni.
Niğde Üniversitesi
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DOĞRAMACIOĞLU	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖKDAŞ	Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İbrahim HABACI	Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Yrd. Doç. Dr. İbrahim KOPAR	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlyas YAZAR	Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İsa KUYUCUOĞLU	Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İsmail ŞAHİN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. K. Funda NAYİR	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kadriye TÜRKAN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kaya YILDIZ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖNCÜL	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Fatih KANTER	Ardahan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Gökhan GENEL	Yalova Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜRLEK	İstanbul Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI	İstanbul Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI	Gaziantep Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mesut BULUT	Bayburt Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Yrd. Doç. Dr. Mesut TEKŞAN	Ç. Onsekiz Mart Ü
Yrd. Doç. Dr. Mitat DURMUŞ	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Muhammet Ali KÖROĞLU	Gümüşhane Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat SULA	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat ŞENGÜL	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR	İbrahim Çeçen Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ERTÜRK	Muğla Sıtkı Koçman Ü.
Yrd. Doç. Dr. Mustafa TÜRKYILMAZ	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa YİĞİTOĞLU	Karabük Ün.
Yrd. Doç. Dr. Nafi YALÇIN	Canik Başarı Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nilüfer KÖŞKER	Kırıkkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. A. Olgun KÖZLEME	Çanakkale Onsekizmart Ü.
Yrd. Doç. Dr. Orhan GÜRSU	Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özgür AY	Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özcan GÜNGÖR	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özkan DAŞDEMİR	Erzincan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan TOPDEMİR	İstanbul Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Recep ERCAN	Cumhuriyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Refika ALTIKULAÇ DEMİRDAĞ	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Saffet KARTOPU	Gümüşhane Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Salim ÇONOĞLU	Balıkesir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Selma BAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serap UZUNER YURT	Erzincan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serdar UĞURLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seyit Battal UĞURLU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seyit COŞKUN	Ankara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sezgin DEMİR	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel ÜST	Yıldırım Beyazıt Ü.
Yrd. Doç. Dr. Soner AKPINAR	Eskişehir Osmangazi Ü.
Yrd. Doç. Dr. Songül ASLAN KARAKUL	Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Kaan YALÇIN	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman SOLMAZ	Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şafak ÜNÜVAR	Selçuk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI	Amasya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şevkiye KAZAN	Mehmet Akif Ersoy Ü.
Yrd. Doç. Dr. Şeyma BÜYÜKKAVAS KURAN	Ondokuz Mayıs Ü.
Yrd. Doç. Dr. Veda BİLİCAN GÖKKAYA	Cumhuriyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yasin TOPALOĞLU	Atatürk Üniversitesi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA
Yrd. Doç. Dr. Yusuf AY

Fırat Üniversitesi
Eskişehir Osmangazi Ü.

Dr. Bülent DURGUN
Dr. Bülent ŞENER
Dr. Hasan Mesut MERAL

K.K.EDOK. K.lığı
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yıldız Teknik Üniversitesi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

BU SAYININ HAKEMLERİ

Prof. Dr. Esra BURCU
Prof. Dr. Hidayet AYDAR
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM
Prof. Dr. Mehmet KÖÇER
Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ
Prof. Dr. Tevhit AYENGİN
Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN

Hacettepe Üniversitesi
İstanbul Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Fırat Üniversitesi
Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. A. Cüneyt EREN
Doç. Dr. Adem ÖGER
Doç. Dr. Ahsen ARMAĞAN
Doç. Dr. Aslı YAZICI
Doç. Dr. Aygül AYKUT
Doç. Dr. Cengiz AKBULAK
Doç. Dr. Hakan GÜNDOĞDU
Doç. Dr. Hamit Emrah BERİŞ
Doç. Dr. Kasım KAHRAMAN
Doç. Dr. Mehmet Sait ŞAHİNALP
Doç. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR
Doç. Dr. Şahinde YAVUZ
Doç. Dr. Vefa TAŞDELEN
Doç. Dr. Veysi GÜNAL

Dokuz Eylül Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Uşak Üniversitesi
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi
Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Gazi Üniversitesi
Gazi Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi
Harran Üniversitesi
Pamukkale Üniversitesi
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yıldız Teknik Üniversitesi
Harran Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Adem ÇATAK
Yrd. Doç. Dr. Ali ALBAYRAK
Yrd. Doç. Dr. Ali ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Alptürk AKÇÖLTEKİN
Yrd. Doç. Dr. Arif Olgun KÖZLEME
Yrd. Doç. Dr. Aydın BEDEN
Yrd. Doç. Dr. Ayhan DEVER
Yrd. Doç. Dr. Barış ÇİFTÇİ
Yrd. Doç. Dr. Emine NAS
Yrd. Doç. Dr. Erem SARIKOCA
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul GÜREŞÇİ
Yrd. Doç. Dr. Esra SAĞLIK
Yrd. Doç. Dr. Fatih MÜDERRİSOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Habib HAMURCU
Yrd. Doç. Dr. Hasan GÜLLÜPİNAR
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TAYLAN
Yrd. Doç. Dr. İsmail ŞAHİN
Yrd. Doç. Dr. Kadriye TÜRKAN
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Gökhan GENEL
Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN
Yrd. Doç. Dr. Muhammet Ali KÖROĞLU
Yrd. Doç. Dr. Murat SULA
Yrd. Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN
Yrd. Doç. Dr. Nihat DURAK
Yrd. Doç. Dr. Orhan GÜRSU
Yrd. Doç. Dr. Özcan GÜNGÖR
Yrd. Doç. Dr. Saffet KARTOPU
Yrd. Doç. Dr. Sibel ÜST
Yrd. Doç. Dr. Şafak ÜNÜVAR

Gümüşhane Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi
Bülent Ecevit Üniversitesi
Ardahan Üniversitesi
Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Akdeniz Üniversitesi
Ordu Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Selçuk Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi
Ahi Evran Üniversitesi
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Hacettepe Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi
Gümüşhane Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Sakarya Üniversitesi
Karabük Üniversitesi
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Yalova Üniversitesi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.
Gümüşhane Üniversitesi
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Bartın Üniversitesi
Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi
Gümüşhane Üniversitesi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Selçuk Üniversitesi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Editörden...

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

A GYPSY NEIGHBOURHOOD ON THE BRINK OF TRANSFORMATION:
URBAN REGENERATION IN KUŞTEPE
*DÖNÜŞÜMÜN EŞİĞİNDE BİR ROMAN MAHALLESİ: KUŞTEPE'DE
KENTSEL DÖNÜŞÜM*
Uğurcan AYİK
1-16

SİYASET TEORİSİNDE VATANDAŞLIK MODELLERİ: HERMAN R. VAN
GUNSTEREN'İN SINIFLANDIRMASI
*CITIZENSHIP MODELS IN POLITICAL THEORY: HERMAN R. VAN
GUNSTEREN'S CLASSIFICATION*
Hüseyin BAL
17-36

GELATIN ISSUES IN HALAL FOOD PROCESSING FOR MUSLIM
SOCIETIES
*MÜSLÜMAN TOPLUMLARDA HELAL GIDA ÜRETİMİNDE JELATİN
PROBLEMİ*
Ali BATU
Joe M. REGENSTEIN
İsmail Sait DOĞAN
37-52

ÇARESİZLİĞİ ÖĞRENEN KADIN: ÖĞRENİLMİŞ ÇARESİZLİK
A WOMAN WHO LEARNS HELPLESSNESS: LEARNED HELPLESSNESS
Veda BİLİCAN GÖKKAYA
53-70

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

ÇEVRESEL SANAT BAĞLAMINDA CHRISTO- JEANNE CLAUDE
ÇİFTİNİN DİSİPLİNLERARASI ÜÇ BOYUTLU TASARIM
UYGULAMALARINDA TEKSTİL KULLANIMI
*TEXTILE USAGE IN THE INTERDISCIPLINARY THREE-DIMENSIONAL
DESIGN APPLICATIONS OF CHRISTO-JEANNE CLAUDE COUPLE IN
TERMS OF ENVIRONMENTAL ART*

Sezer CİHANER KESER

Nazan OSKAY

71-88

İSLAM HUKUKUNDA ZEKÂT, SADAKA VE GANİMETE AİT HÜKÜMLER
BAĞLAMINDA “EHLİ BEYT” İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER
*SPECIAL PROVISIONS FOR AHL AL-BAYT IN THE CONTEXT OF THE
PROVISIONS OF THE ZAKAT, ALMS AND BOOTY IN ISLAMIC LAW*

Bünyamin ÇALIK

89-108

UNUTULMAYA YÜZ TUTAN FOLKLORİK DEĞERLERİN KİŞİLERARASI
İLETİŞİME KATKISI: GÜMÜŞHANE ÖRNEĞİ
*CONTRIBUTION OF FOLKLORIC VALUES STARTED TO BE FORGOTTEN
TO INTERPERSONAL COMMUNICATION: GÜMÜŞHANE SAMPLE*

Gülsüm ÇALIŞIR

109-134

ÇAYCUMA İLÇESİNDE SANAYİNİN GELİŞİMİ,
YAPISI VE SORUNLARI
*HISTORICAL DEVELOPMENT, STRUCTURAL PRINCIPALS AND
ATTENDANT PROBLEMS OF THE INDUSTRY IN ÇAYCUMA DISTRICT*

Şaban ÇELİKOĞLU

Saliha KODAY

Evren ATIŞ

135-158

6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ‘GÖRÜNTÜ KAVRAMI’ İLE İLGİLİ
KAVRAMSAL ÖĞRENMELERİNİN İNCELENMESİ
*ANALYZING THE CONCEPTUAL UNDERSTANDING BY GRADE-6
STUDENTS ABOUT IMAGE CONCEPT*

Aytekin ÇÖKELEZ

Sümeyra ÇİFTÇİ YAŞAR

159-180

Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015*

DİJİTAL OYUNLARDA KULLANILAN SUBLİMINAL MESAJLARIN
GERÇEKLİK ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE YÖNELİK BİR
ÇALIŞMA: GERÇEKLİK EŞİĞİ KAVRAMI
*A STUDY TO FIND OUT THE EFFECTS OF SUBLİMINAL MESSAGES
USING IN DIGITAL GAMES ON PERCEPTION OF REALITY: THE CONCEPT
OF THRESHOLD OF REALITY*

Sefer DARICI

181-202

1913-1914 YILLARINDA YAYINLANAN ÇOCUK DÜNYASI VE ÇOCUK
DUYGUSU DERGİLERİ VE TİCARETİN MİLLİLEŞMESİ VE MÜSLÜMAN
BOYKOTAJINA İLİŞKİN BU DERGİLERDEKİ YAZILAR
ÇOCUK DÜNYASI AND ÇOCUK DUYGUSU MAGAZINES PUBLISHED
BETWEEN 1913 AND 1914 AND WRITINGS IN THESE MAGAZINES
RELATED TO NATIONALIZATION OF THE TRADE AND MUSLIM
BOYCOTTING

Ebru DAVULVU

203-224

ÇOCUKLAR İÇİN SOKAKLARIN GÜVENLİK KOŞULLARININ
İRDELENMESİ: ESKİŞEHİR ODUNPAZARI ÖRNEĞİ
*EXAMINATION OF THE SECURITY CONDITIONS OF THE STREETS FOR
CHILDREN THE CASE OF ODUNPAZARI, ESKİŞEHİR*

Pınar DEMİREL ETLİ

Ruşen YAMAÇLI

225-244

RUSYA FEDERASYONU'NUN KIRIM HAMLESİNE ANALİTİK BAKIŞ
*ANALYTICAL VIEWPOINT REGARDING THE CRIMEA MOVE OF THE
RUSSIAN FEDERATION*

Mehmet Sait DİLEK

245-272

Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015*

POSTMODERNİZMİN KAMU YÖNETİMİNE YANSIMALARI:
OMBUDSMAN VE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI
*THE REFLECTIONS TO PUBLIC ADMINISTRATION OF THE
POSTMODERNISM: APPROACHES OF THE OMBUDSMAN AND TOTAL
QUALITY MANAGEMENT*

Kadir Caner DOĞAN

272-290

TÜRKİYE'NİN ENERJİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN ŞEYL (KAYA) GAZI
POTANSİYELİ VE ÖNEMİ
*SHALE (ROCK) GAS POTENTIAL AND ITS IMPORTANCE FOR ENERGY
SECTOR OF TURKEY*

Necmettin ELMASTAŞ

291-310

DEMOKRASİNİN TEMEL İLKELERİ AÇISINDAN ORTAOKUL 5., 6. VE 7.
SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAZANIMLARININ İNCELENMESİ
*AN EXAMINATION OF THE ACQUISITIONS OF SOCIAL SCIENCES FOR
THE 5TH, 6TH AND 7TH GRADES IN TERMS OF THE BASIC PRINCIPLES
OF DEMOCRACY*

Hüseyin EROL

311-322

KADIN DİNDARLIĞININ İNŞASINDA DİNSEL ANLATILARIN
YORUMLANMASI VE EYLEMSELLEŞMESİ
*INTERPRETING AND ACTING OF RELIGIOUS NARRATIVES IN
COUNSTRUCTION OF WOMEN'S PIETY*

Fatma Zehra FİDAN

323-344

TÜRKİYE'NİN İLK ULUSLARARASI ORTAÖĞRETİM KURUMU:
MUSTAFA GERMİRLİ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
*TURKEY'S FIRST INTERNATIONAL SECONDARY SCHOOL: MUSTAFA
GERMİRLİ ANATOLIAN İMAM HATİP HIGH SCHOOL*

İbrahim Hakan GÖVER

Hasan YAVUZER

345-362

Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015*

TÜRKİYE'DE 1950 VE 1980 YILLARI ARASINDA SÜRELİ YAYINLARA
YANSIYAN MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİMLE İLGİLİ KONULARIN
DEĞERLENDİRİLMESİ: MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİM DERGİSİ
ÖRNEĞİ

*THE ANALYSIS OF THE MATTERS ABOUT VOCATIONAL AND
TECHNICAL EDUCATION IN TURKEY APPEARED ON PERIODICALS
BETWEEN THE YEARS OF 1950 AND 1980: THE SAMPLE OF
VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION JOURNAL*

Mustafa GÜÇLÜ
363-386

KAZAK KADINLARIN TEK EBEVEYİNLİ AİLEYE BAKIŞI
KAZAKH WOMEN'S POINT OF VIEWS OF SINGLE PARENT FAMILIES

Samettin GÜNDÜZ
Sefa BULUT
Remzi YILDIRIM
Dinara RAYİMBEKOVA
387-398

THE PERCEPTION OF SOCIAL STATUS AND THE LANGUAGE OF
CLOTHES IN TURKISH CINEMA

TÜRK SİNEMASINDA SOSYAL STATÜ ALGISI VE GİYSİLERİN DİLİ

Mahmut GÜNGÖR
399-414

YENİ TOPLUMSAL HAREKET TEORİLERİ ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME
AN ANALYSIS OF THE THEORIES ON NEW SOCIAL MOVEMENTS

Gönül İÇLİ
415-432

İBN ARABİ ONTOLOJİ'SİNDE İNSAN METAFORLARI
HUMAN METAPHORS IN IBN ARABİ'S ONTOLOGY

Musa KAVAL
433-448

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

“HASTALARDA MANEVİ BAKIM İHTİYACI” KONUSUNDA DOKTOR, EBE
VE HEMŞİRELERİN MANEVİ DESTEK ALGISININ BELİRLENMESİ:
DENİZLİ ÖRNEĞİ

*DETERMINATION OF THE SPIRITUAL SUPPORT PERCEPTION OF
DOCTORS, MIDWIVES AND NURSES ABOUT THE NEED OF SPIRITUAL
CARE OF THE PATIENTS: DENİZLİ SAMPLE*

Erkan KAVAS
Nurgül KAVAS
449-460

İNSAN EĞİTİMİNDE “GELECEK” KAVRAMI
THE CONCEPT OF “FUTURE” IN HUMAN EDUCATION

Ahmet KAVLAK
461-470

DUAL TRUST CONCEPT OVER TWO RIVAL ORGANIZATIONS
(WORKPLACE- TRADE UNION); SAMPLE OF HEALTH, ENERGY AND
EDUCATION SECTORS

*İKİLİ GÜVEN KAVRAMININ; BİRBİRİNE RAKİP İKİ ÖRGÜT (İŞYERİ-
SENDİKA) ÜZERİNDEN İNCELENMESİ*

Taşkın KILIÇ
Oya AYTEMİZ SEYMEN
471-482

ASIRLIK BİR SEVDA ÖYKÜSÜ: “AŞAĞISEYİT KÖYÜ SUDAN KOYUN
ATLATMA YARIŞI VE YÖRÜK ŞENLİĞİ”

*AN AGE-OLD LOVE STORY: “AŞAĞISEYİT VILLAGE SHEEP WATER
JUMPING RACE AND NOMAD FESTIVAL”*

Ayşegül KOYUNCU OKCA
483-508

ÇANAKKALE ŞEHİTLİĞİNİ ZİYARETE GELEN TÜRLK HALKININ SİYASİ
VE İNANÇ EĞİLİMLERİNE GÖRE YABANCI ALGISI

*PERCEPTION OF FOREIGNERS IN TURKISH PEOPLE VISITING THE
GALLIPOLI MARTYRS’ MEMORIAL BASED ON THEIR POLITICAL AND
RELIGIOUS VIEWS*

Arif Olgun KÖZLEME
509-530

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

FARKLI MÜZİK TÜRLERİNİN BİREYLERİN MEDYA METİNLERİNİ
ALGILAMALARINA ETKİSİ: “SANİYENİN YÜZDE BİRİ” ÖRNEĞİ
*THE EFFECTS OF DIFFERENT TYPES OF MUSIC ON PEOPLE’S
PERCEPTION OF MEDIA TEXTS: “ONE HUNDREDTH OF A SECOND”
CASE*

Fatma NİSAN
Beyler YETKİNER
531-556

FACTORS THAT AFFECT ORGANIC PRODUCT PREFERENCE AND
CONSUMER ATTITUDES
*ORGANİK ÜRÜN TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE TÜKETİCİ
DAVRANIŞLARI*

Ebru ONURLUBAŞ
Derya ÖZTÜRK
557-578

ÇİN’İN YENİ İPEK YOLU PROJESİ VE KÜRESEL ETKİLERİ
CHINA’S NEW SILK ROAD PROJECT AND ITS GLOBAL INFLUENCE
Esme ÖZDAŞLI
579-596

TÜRKİYE’DE SOSYAL MEDYA’DA KİMLİK İNŞASI: ÖZÇEKİM
KULLANIMI
BUILDING SOCIAL MEDIA IDENTITY IN TURKEY: USING SELFIES

Zafer ÖZDEMİR
Aysel ÇETİNKAYA
597-612

GELENEKSEL TÜRK KENTLERİNDEKİ TARİHİ YAPILARIN VE
ELEMENLARIN KAMUSAL MEKÂNLARIN OLUŞUMUNA ETKİSİ:
ERZURUM KENTİ ÜÇ KÜMBETLER VE ÇEVRESİ ÜZERİNE BİR
ÇALIŞMA
*EFFECTS OF TRADITIONAL TURKISH FORMATION OF HISTORIC
BUILDINGS AND PUBLIC SPACES IN THE CITY ELEMENTS: A STUDY OF
THREE TOMBS (ÜÇ KÜMBETLER) AND ENVIRONMENT IN ERZURUM
CITY*

Süleyman ÖZGEN
Ayşe SAĞSÖZ
Fusun KOCATÜRK
613-634

Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015*

TÜRKİYE'DE POZİTİVİZM VE İLK YANSIMALARI
THE INITIAL RECEPTION OF POSITIVISM IN TURKEY

Mehmet Ali SARI
635-656

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKULLARDA TOPLAM KALİTE
YÖNETİMİ UYGULAMALARININ OKUL YÖNETİCİLERİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ (AFYONKARAHİSAR ÖRNEĞİ)
*VIEWING TOTAL QUALITY MANAGEMENT PRACTICES FROM THE
SCHOOL MANAGERS PERSPECTIVE IN SCHOOLS ATTACHED TO
MINISTRY OF EDUCATION*

Hüseyin SAZLIK
Erkan KAVAS
657-680

TURİSTLERİN KONAKLAMA İŞLETMESİ TERCİHİNDE REKREASYON
AKTİVİTELERİNİN ETKİSİ
*THE IMPACT OF REKREATION AVTIVITIES ON CHOICE OF
ACCOMODATION FACILITIES OF TOURISTS*

Sadık SERÇEK
Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK
681-698

KUR'AN HARFLERİNİN MAHREC VE SIFATLARINDA MÜBALAĞA:
İFRAT VE TEFRİT
*HYPERBOLISM IN CHARACTERISTICS AND ARTICULATION POINTS OF
THE QURANIC LETTERS: EXAGGERATION AND UNDERSTATEMENT*

Mustafa ŞEN
699-718

MİNYATÜRLERİN SANAT TARİHİ EĞİTİMİNDE KULLANILMASI:
TOPKAPI SARAYI MÜZESİNDEKİ SURNAME-İ HÜMAYUN ÖRNEĞİ
*USING MINIATURE PAINTINGS IN ART HISTORY EDUCATION: THE
EXAMPLE OF SURNAME-I HÜMAYUN AT TOPKAPI PALACE MUSEUM*

Kadriye TEZCAN AKMEHMET
719-752

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

SOSYOLOJİ EĞİTİMİ VE TOPLUMSAL FAYDALARI
SOCIOLOGY EDUCATION AND THE BENEFITS TO SOCIETY

Hasan YAVUZER

753-768

SAYGI ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI
A STUDY ON THE RELIABILITY AND VALIDITY OF THE RESPECT SCALE

Aslı YAZICI

Sedat YAZICI

769-780

AHLAT (BİTLİS) İLÇESİ'NİN NÜFUS COĞRAFYASI(2014)
POPULATION GEOGRAPHY OF AHLAT (BİTLİS) DISTRICT (2014)

Murat YILMAZ

781-810

THE EFFECT OF GEOGRAPHIC FACTORS ON THE RESIDENCE
CULTURE IN EASTERN BLACK SEA REGION
DOĞU KARADENİZ BÖLÜMÜNDE MESKEN KÜLTÜRÜ

Zeki KODAY

Mustafa ÖZDEMİR

811-822

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

UNUTULMAYA YÜZ TUTAN FOLKLORİK DEĞERLERİN KİŞİLERARASI İLETİŞİME KATKISI: GÜMÜŞHANE ÖRNEĞİ*

Gülsüm ÇALIŞIR**

ÖZET

İletişim, insanların birbirini anlamasında kullandıkları en etkili yollardan birisidir. Böylelikle iletişim, kişileri birbirine yaklaştırır ve aralarında bir bağ kurulmasına yardımcı olur. Kişilerarasında kurulan iletişimde bağları güçlendiren ve iletişimin devamını sağlayan birtakım unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurlardan birisi de geçmişten günümüze miras bırakılan ve en özel hazinelerimizden olan folklorik değerlerimizdir. Bir annenin ağlayan çocuğunu uyutmak için mırıldandığı ninnilerden, her biri ayrı bir mesaj yüklü olan türkülere, içinde sevinçleri, üzüntüleri, nükteli sözleri barındıran manilere kadar pek çok folklorik değer, etkili bir kişilerarası iletişimin gerçekleştirilmesi için bir araç olarak kullanılmıştır. Ancak geçmişte insanları bir araya getirme, kaynaştırma, aynı dili konuşma, bir duygu etrafında toplanma gibi kültürel mirasa sahip olan folklorik değerlerimiz, modern yaşam şartlarının insanı tutsak ettiği günümüzde zamana yenik düşerek ne yazık ki unutulmaya yüz tutmuştur.

Bu bağlamda kişileri birbirine kaynaştıran folklorik değerlerde ne tür mesajlar verildiği, neler anlatıldığı ve hepsinden önemlisi de kişilerarası iletişime sağladığı katkıları araştırmak amacıyla böyle bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Gümüşhane merkezinde, ilçelerinde ve köylerinde yaşayan 65 yaşının üzerinde olan on iki kişi ile yüz yüze görüşmeler yapılarak, geçmişte folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde ne şekilde kullanıldığı araştırılmıştır. Görüşmeler sırasında söz konusu folklorik değerlerin geçmişte insanlar arasında bir bağ kurmak, onları bilgilendirmek, eğitmek ve eğlendirmek amacıyla kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Görüşmeye katılanların, kişilerarası iletişimde bir araç olarak türkü ve maniyi daha çok kullandığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra görüşmede, folklorik değerlerin duygu ve düşünce aktarımını kolaylaştırarak iletişimi zenginleştirdiği, insanları birbirine kaynaştırmada etkili olduğu; fakat modern hayatla birlikte bu değerlerin unutulmaya başladığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ayrıca katılımcıların kişilerarası iletişimde kullandıkları yöresel folklorik değerlerin örneklerine de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Folklorik Değer, Ninni, Türkü, Mani, Kişilerarası İletişim.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, El-mek: gulumcalisir@gumushane.edu.tr

**CONTRIBUTION OF FOLKLORIC VALUES STARTED TO BE
FORGOTTEN TO INTERPERSONAL COMMUNICATION:
GÜMÜŞHANE SAMPLE**

ABSTRACT

Communication is one of the most efficient ways people use to understand each other. In this way, communication closes up people to each other and helps them to associate. There are some elements in communication established between persons which strengthened relations and supplied communication continue. One of these elements is our folkloric values that bequeathed a legacy from past to today and was of our most special treasures. Many folkloric values from lullabies a mother murmured to lull her crying baby to folk songs that each of it carried a different message, and to folk poems including merriments, sadnesses, humorous words had been used as a means for rendering an efficient interpersonal communication. However, our folkloric values which had cultural heritage like lumping people together, togethering them, speaking the same language, massing around an emotion unfortunately had started to be forgotten nowadays that conditions of modern life captured the people.

In this context, this kind of study had been realised with the aim to research what kind of messages togethering people were given in folkloric values, what were told and the most importantly contributions they provide to interpersonal communication. In the study, face to face conversations with twelve persons who were above the age of 65 and lived in the center, districts and villages of Gümüşhane had been made and how folkloric values were used in interpersonal communication in the past had been researched. During the interviews, information that the mentioned folkloric values were used in the past with the aim to establish a connection among people, to inform, educate and entertain them had been reached. It had been obtained that the ones who attained the interview mostly usefolp songs and poems as a means in interpersonal communication. Right along with this, result that folkloric values enriched communication by simplifying emotion and thought conduction, and were efficient in togethering people; but these values were started to be forgotten with the beginning of modern life had been obtained in the interview. Also, samples of regional folkloric values attendees used in interpersonal communication had been concluded in the study.

STRUCTURED ABSTRACT

Communication is one of the most efficient ways people use to understand each other. In this way, communication closes up people to each other and helps them to associate. There are some elements in communication established between persons which strengthened relations and supplied communication continue. One of these elements is our folkloric values that bequeathed a legacy from past to today and was of our most special treasures. Many folkloric values from lullabies a

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

mother murmured to lull her crying baby to folk songs that each of it carried a different message, and to folk poems including merriments, sadnesses, humorous words had been used as a means for rendering an efficient interpersonal communication. However, our folkloric values which had cultural heritage like lumping people together, togethering them, speaking the same language, massing around an emotion unfortunately had started to be forgotten nowadays that conditions of modern life captured the people.

Together with the changing world, there also seen changes in our styles to establish communication. As intermasses communication forming the subject of the study is in question, it is possible to see more clear the reflections of this situation. Because while face to face communication in which elements of verbal culture were reflected was preferred yesterday in communication style established among people, it gets noticed that there were discontinuities in communication today. This is because while modern life simplifies living, it hardens communication. In this way, in an age that verbal culture started to be lost by time and people started to become alone getting far to each other, it had been wondered how efficient was folkloric values of the past in interpersonal communication. To satisfy this wonder, face to face conversations with twelve persons who were above the age of 65 and lived in the center, districts and villages of Gümüşhane had been made. As there are similarities among them because they are said with melodies and include informations about life, how lullabies, folk songs and poems were used in the past had been researched during the study.

Informations obtained from literature survey and interviews performed had shown that folkloric values were used in interpersonal communication. Accordingly, it had been understood that folkloric values having common features among them like lullaby, folk song and poem were connective, informative, educative and entertaining; shortly enriched communication by paving the way for it. As it is evaluated this way, communication's cultural side that Fiske (1996: 16) mentioned receives attention. Because Fiske is drawing attention to the place of cultural communication, in other words folkloric values in interpersonal communication by saying "I think that communication culture took place in the center of life. Any culture without it should die. Accordingly, communication hosts culture integrated with it inside itself. Basicly, communication is a general explanation in the shape of social interaction through messages."

Lullaby which is one of the first relations between mother and her baby helps double to strengthen communication. Ballads trasformed into melodies being influenced by the events lived, and folk poems that were formed by togethering harmonious words contributes interpersonal communication to be sustainable from yesterday till today. Because, emotions are transferred to the opposite one with the said values. In this way, these folkloric values helps communication to enrich and ease.

In the lullabies sampled in the study it is understood that baby tried to understand its mom at first and then the place it lived, and to build a relation in between. It is possible to mention that lullaby was an

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

effective communication means used in interpersonal communication with this aspect.

Other folkloric value used for transferring emotions and thoughts are folk songs (ballads) and poems. Information that the messages wished to transfer and give in both of them were given in the company of tunes had been obtained in the study. Finding that these two elements replaced time to time had been also obtained in the study. Folk songs and poems had been observed as being sampled by attendees as the most used folkloric value. It also is taking place among the findings of the study that messages related with life, nature, relations, love, reproof etc. many feelings were transferred to the opposite ones in the form of folk songs and poems. As it was estimated in this context, it stands out that folk songs and poems were the most important elements in interpersonal.

Folkloric values had emerged as the result of common values formed from past till today among society. Mentioned values and emotions and thoughts wanted to transmit the opposite side had been important for the continuity of communication. So, communication that took place among society had been sustainable and had been enriched thanks to folkloric values. It is possible to find the importance of this state in the explanation of Trenholm and Jensen (1988) "Communication is the process that people collectively created and edited social reality" (Indorser: Mutlu, 1998: 168). Again there are similar thoughts in Rogers and Kincaid's (1981) explanation, "communication is a process that attendees created information and shared that information to reach a mutual understanding." (Indorser: Mutlu, 1998: 168). In addition to these, Yüksel's and Demiray's (1998: 43) opinion "Communication, as to its structure, is a phenomenon occurred among people. As it wouldn't be possible to consider people abstract from society, communication is a social relationing.", too, supports the opinion that folkloric values is a means used to create social collective consciousness and make communication permanent.

As we look at informations obtained in the study about what contributions were done by folkloric values to interpersonal communication, it had been emerged that the said folkloric values were very important. It had been understood that expressions that were hard to mention vocally could be more easily transferred with elements like lullabies, ballads, folk poems, proverbs, lemans through the use of the said folkloric values especially in expressing emotions and thoughts. In this way, Gerbner's (1972) communication explanation comes into mind. According to Gerbner, communication is social interaction realised through messages (Indorser: Mutlu, 1998: 168). As we look in this way, information that an interaction medium was created by folkloric values and this interaction was important in interpersonal communication's being sustainable. It had been also understood in the study that folkloric values that its subject was created by verbal expressions were successful transmitters of verbal culture.

In this study aiming to research what the contributions of folkloric values that began to be forgotten were to interpersonal communication, attendees had emphasized that the most evident feature of the use of folkloric values in interpersonal communication were features like this

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

kind of values' being educative, informative, entertaining, creating common emotions among people, togethering people around the same emotion etc. However, again another point understood from the things attendees told is the said folkloric values that is one of the important elements of verbal culture today had unfortunately begun to be forgotten. According to the informations given by attendees, this kind of folkloric values aren't used as frequently as old times in interpersonal communication because of development of technology in time and other factors.

A wide-angled photograph had been taken in this study for the next studies. The study is thought to be suggestive for the next studies in respect of handling other dimensions of related folkloric values. For instance, every folkloric value can be examined seperately and thoroughly and studies in different themes can be done. Thus, literature can be enriched by treating different sides of folkloric values in question. Also it can also be said that in today when interpersonal communication started to be mechanical, this kind of studies could be interesting.

Key Words: Folkloric Values, Lullaby, Folk Song, Folk Poem, Interpersonal Communication.

Giriş

Ninniler, türküler, maniler vb. gibi folklorik değerler, toplumsal kültürün yansıtılmasına ve kişilerarası iletişimin etkili şekilde sürmesine yardımcı olan önemli unsurlardır. Geçmişte sağlıklı bir iletişimi gerçekleştirmek için sıklıkla kullanılan bu değerler, zamanla teknolojinin bizleri rehin almasıyla birlikte daha az kullanılır olmuştur. Hatta öyle ki çoğu unutulmaya yüz tutmuştur. Eskiden sıkıntısını, acısını, sevincini vb. duygularını türkülerle, manilerle dile getirmek yaygın bir davranış modeli iken, bugün daha az sözcükle iletişim kurulduğu bilinmektedir.

İletişimi sadece kaynak ve alıcı arasında geçen bilgi alışverişi olarak tanımlamak eksik kalacaktır. Çünkü içinde bir mesaj barındıran her durum iletişim olarak tanımlanabilir. Eskiden askere giden yavuklusunu özleyen kızın kilime işlediği motif, annenin çocuğunu uyutmak için söylediği ninni, bir ölünün ardından yakılan ağıt iletişim örneği olarak kabul edilebilir. Duyguları aktarmak için söylenen türküler, Anadolu'da kadınların başını örtmek için kullandığı yazmaların kenarına işlediği oylar, düğünlerde giyilen gelinliğin beyaz olması, ölü evinde giyilen kıyafetlerin siyah olması da iletişimdir. Nitekim her biri farklı bir mesaj verir. Bu mesajların anlamları yüzyıllar boyunca kişilerarası iletişimin bir yansıması olarak günümüze kadar gelmiştir. Bugüne kadar adı geçen folklorik değerlerin kişilerarası iletişime katkısını doğrudan araştıran bir çalışmaya rastlanmaması, bu çalışmanın gerçekleştirilme amacını oluşturmuştur. Çalışmada Gümüşhane merkezinde, köylerinde ve ilçelerinde yaşayanlarla yüz yüze görüşmeler yapılarak, folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde nasıl kullanıldığına ilişkin bilgilere ulaşmak hedeflenmiştir. Bu düşünceden hareketle Gümüşhane yöresinde dünden bugüne aktarılan ninni, türkü ve mani gibi folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde ne şekilde kullanıldığı araştırılmıştır.

Kavramsal Çerçeve ve Literatüre Bir Bakış

İletişim kavramı, İngilizcedeki "communication" sözcüğünün karşılığı olarak kullanılmaktadır. 1972 yılında Amerikan bilim adamları, 126 farklı iletişim tanımı yaptığını ortaya çıkartmışlardır (Mutlu, 1998: 98). İletişimin bu denli çok tanımının yapılması, ilgili kavramın

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

bireysel ve toplumsal boyutlara sahip olması ve çok çeşitli bilim alanlarını ilgilendiren bir yanının olmasından ileri gelmektedir.

Cüceloğlu (1992: 13) iletişimi, “insanlar arasındaki her türlü bilgi, duygu, düşünce alışverişi” olarak tanımlamaktadır. İletişimin “iki birim arasındaki mesaj alışverişi” olmasından hareketle, üç şekilde olabileceğinden söz etmektedir. İletişimin var olabilmesi için ilk olarak kaynak ve alıcıdan oluşan en az iki kişinin olması gerekmektedir. İkinci olarak tek yönlü değil, çift yönlü bir mesaj alışverişi gerçekleşmelidir. Bu durum her iki tarafın da söz hakkı olması anlamına gelmektedir. Üçüncü ve son olarak da iletişime girenlerin aynı konu veya olay üzerinde fikir alışverişi yapmaları gerekmektedir. Bir başka deyişle sağlıklı bir iletişimin olabilmesi için iki kişi arasındaki mesaj alışverişinin birbirine ilişkin olması zorunludur (Işık, 2013: 6; Oskay, 2001: 9; Usluata, 1990: 11; Gökçe, 1993: 4; Dökmen, 2001: 19).

İletişim kurma isteği, insanoğlunun doğuşundan gelen bir özelliğidir. Bu açıdan bakıldığında iletişim, “paylaşmak”tır. Sevinçlerimizi, acılarımızı; kısacası bize ait olan tüm duygularımızı yanımızdakilerle, sevdiğimizlerle paylaşmak isteriz. Sevince, mutluluğa, acıya ve üzüntüye dair ne varsa ancak paylaşarak anlam kazandığımızı biliriz. Böylesi bir düşünceye sahip olmak da bizleri iletişim kurma konusunda istekli kılar. İnsanoğlu dünden bugüne söz konusu duygularını sadece konuşarak paylaşmamıştır. Paylaşımın yapılmasında, kişilerin birbirleriyle iletişim kurmasında başkaca unsurlar da olmuştur. Bu unsurlar arasında dünden bugüne aktararak gelen folklorik değerlerimiz dikkat çekmektedir. Kişiler arasında bir iletişim ortamının kurulmasında, iletişimin zenginleştirilmesinde ve kalıcı kılınmasında bu tür folklorik değerler etkili olmuştur.

Ninniler, türküler, maniler vb. folklorik değerler, bir toplumun kültürel birikimlerinin dünu ve bugünü arasında kurduğu paha biçilemez bir köprü görevi görmektedir. Bu öğeler, nesilden nesile pek çok kültürel değer, ananın ve sözün aktarılmasına yardımcı olmuş ve kişiler arası iletişimde etkili şekilde kullanılmıştır.

Annelerin çocuklarını uyutmak için söyledikleri ninniler, sözlü kültürün aktarıcısı olarak görülmektedir. Özellikle kadınlar tarafından söylenen ezgili ninniler, söyleyenin duygu ve düşüncesini aktarırken, içinde yaşanan toplumun kültürel değerlerini de yansıtmaktadır. Bunun yanı sıra anne ile çocuğu arasındaki iletişimin güçlenmesine katkı sağlayarak, kişiler arası iletişimin sağlıklı şekilde sürdürülmesine yardımcı olmaktadır. Ninniler hem bebek uyutmak için söylenirler hem de toplumun kültürel değerlerinin kuşaklar arasında aktararak, kültürel devamlılığın sağlanmasına yol açarlar. Böylelikle ninniler; kültürel değerlerin ve geleneklerin iletişimde beslenerek sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

Kırcı Uğurlu (2014: 44), “Bir bebeği sakinleştirerek uyutmak niyetiyle onunla baş başa kalan, bir kadının bazen de bir erkeğin duygu, algı ve düşüncelerini, içinde yaşadığı toplumun şiir ezgi anlayışı ve kültürel birikimi çerçevesinde sevgi ve şefkatle yoğurup, manzum olarak dile getirdiği bir iletişim yoludur.” diyerek, ninninin iletişimdeki yerine dikkat çekmiştir. Aka (2010) ve Kurtuluş, (2010) ninninin bebeği uyutmak için söylenen dörtlükler olduğunu ve her söylendiğinde yeniden üretildiğini dile getirmişlerdir. Demir (2008: 224) de ninnilerin Türk toplumunun bütün ihtiyaçlarının temelini, bebelere/çocuklara daha beşikte iken sunmakta, öğretmekte ve belli bir noktaya kadar getirmekte başvurulan yollardan birisi olduğunu dile getirmektedir.

Ezgili söylenen ninnilerde; cinsiyet kültürü, bebek büyütme, toplumların gelenek görenekleri, yaşam tarzları, inançları, kişiler arası iletişim ve davranış modelleri, eğlence ve müzik beğenileri, doğum ve ölüm olaylarına ilişkin ritüellere dair bilgilere de ulaşmak mümkündür. Bu özellikleriyle ninni, bir toplumun kültürel ve iletişim değerleri ile kültürel belleğini kuşaklar arasında aktarma görevi görmektedir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Bir başka folklorik değer olan türkü de kültürün aktarılmasında taşıyıcı bir role sahiptir. Karataş (2014: 145) türkünün işlevinin müzikal ve sözlü olarak nesiller arasında aktarımının olduğunu vurgulayarak, “Kuşaklar boyu müzikal ahengi ve kalıplaşmış yapılarıyla özünü muhafaza ederek aktarıla gelen türküler, ait oldukları kültürel zeminin muhtevasını içermektedirler. Bu muhteva; sözlü tarih verileri, toplumsal değer yargıları, sosyal normlar, atasözleri-deyimler, geçiş dönemleri, halk ekonomisi, gelenek görenekler gibi konuları kapsamaktadır.” demiştir.

İçinde kültürel izleri taşıyan bir diğer değer de manidir. Mani;

“Türk Halk Edebiyatı nazım şekillerinden biridir ve anonimdir. Tek dörtlükten meydana gelen manilere Anadolu'nun her yerinde rastlamak mümkündür. Yöresel ağız özelliklerine ve söyleme şekillerine göre manilerde genellikle 1., 2. ve 4. mısralar birbiriyle kafiyeli olurken, 3. mısra bağımsızdır. Herhangi bir konu sınırlaması bulunmayan manilerde en çok işlenen temanın Anadolu insanının ince ve arif söyleyişinde yeni bir anlam kazanan ‘sevgi’ olduğu bilinmektedir” (Pir, 1996: 20-21).

Folklorik değerlere ilişkin yapılmış çalışmalar incelendiğinde bu konularda pek çok çalışmanın gerçekleştirildiği görülmektedir. İncelenen çalışmalarda folklorik değerlerin insanların ve toplumların gündelik hayatının uzantısı olarak varlıklarını sürdürdükleri anlaşılmıştır. Ancak söz konusu değerlerin, doğrudan kişilerarası iletişime katkısını araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır.

“Dilbilimsel Bir Yaklaşım Denemesi: Tekirdağ Yöresinden Bir Ninni” başlıklı çalışmada Yavuz (2010: 56), dilbilimsel yöntemle ‘yüzey yapı’ özellikleri belirlenen ninninin işlevinin kelimelerin tekrarlar, gramer yapıları ve ekleri yardımıyla tespit edildiğine dikkat çekmektedir. Çalışmada kullanılan kuramda annenin çocuğuyla iletişimde, dili kullanarak ‘edinci eylemli’ durumuna geldiği ve konuşan ile dinleyen arasındaki iletişimde mesajın ne olduğu (annenin çocuktan beklentileri) ve çocuğun aile içinde büyümesiyle birlikte değişen konumuna ilişkin yönler belirlenmiştir. Çıblak Coşkun (2013: 505) da, “Türk Ninnilerine İşlevsel Yaklaşım” başlığını verdiği çalışmada ninninin, anne ile bebek arasında kurulan en önemli iletişim yollarından birisi olduğunu işaret etmektedir. Ayrıca ninninin dilinin sade ve akıcı olduğunu, kelimelerinin büyük bir özenle seçildiğini belirterek, belirli bir ahenkle, ezgiyle ve yoğun bir duygu yüküyle birleştirilince daha etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Uzun (2012), “Anadolu İnançları Bağlamında Türkülerimizde Gök Cisimleri” isimli çalışmada sözlü kültürün öğelerinden olan türkülerin, Anadolu insanının yaşadığı coğrafi yörelerde inançlarının uzantısı olarak ay, güneş, yıldız gibi gök cisimlerinin türkülerde nasıl bir forma dönüştüğünü araştırmıştır. Çalışmada Anadolu halkının yaşamına yön veren inançların, gök cisimleriyle ilişkisi çeşitli yörelerden verilen örneklerle anlatılmıştır.

Artun (2015) “Türk Halk Kültüründe Mani Söyleme Geleneği, Manilerin İletişim Boyutu ve İşlevselliği” adlı çalışmada manilerde söylenen kişiyi belli etmek amacıyla jest ve mimik kullanıldığını anlatmıştır. Çalışmada maninin özellikle iletişim boyutu geçmişte sahip olduğu özelliklere göre açıklanırken, manilerin niyet tutularak dinlendiğinden söz edilmiştir. Sevgili, düşman, askerdeki oğul-eş, gurbetteki akraba vb. gibi temalar esas alınarak niyet tutulan maniler dinlenmekte ve iyi-kötü diye yorumlanmaktadır. Ayrıca anne-babaların çocuklarına maniler aracılığıyla öğüt verdiği, kendisine kötülüğü dokunmuş kişilere maniler yoluyla beddua edildiği, evlenecek kızların istedikleri eşin niteliklerini erkeklere manilerle iletildiğinden söz edilmiştir. Diğer yandan Köse'nin (2008) “Manilerle İlgili Bazı Problemler ve Öneriler” başlıklı çalışmada, manilerin değişen ve gelişen zamana göre konularında da değişiklikler olduğu anlatılmaktadır.

Yüzyıllar boyunca kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze gelen folklorik değerler, insanoğlunun ve toplumların yaşayış biçimlerinin, inançlarının, birbirleriyle kurdukları iletişimin,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

eğlencelerinin, sevinçlerinin, üzüntülerinin ve pek çok konunun dışı vurumu olmuşlardır. Böylelikle folklorik değerlerin kişilerarası iletişime katkılarından söz etmek mümkündür. Kişilerarası iletişim; insanoğlunun vazgeçilmez yönü olan iletişim temeli üzerine oluşturulmuştur. Buna göre Orbe (2005: 27), iletişim sürecinde yer alan bireylerin karşılıklı olarak anlam yaratarak bu anlamları paylaşmaları, aralarında bir etkileşim kurarak ilişkiye girmeleri ve bilgi aktarımı sağlamaları sürecini “kişilerarası iletişim” olarak tanımlamaktadır.

Kaynağını ve hedefini insanların oluşturduğu kişilerarası iletişim, anlamların anlaşılması ve paylaşılması sürecidir. Bu süreçte kişilerin bilgi ya da sembol üretmek, bunların karşılıklı olarak aktarılmasından ve yorumlanmasından söz edilmektedir. Kişilerarası iletişimde; insanlar birbirleriyle ilişkiler kurar, bu ilişkileri geliştirir, sonrasında da bitir. Bununla birlikte insanlar bu tür iletişim türünde sorunlar çözer, birtakım görevleri yerine getirir, kendilerinin ve toplumun diğer üyelerinin gereksinimlerini karşılarlar. Böylelikle kaynağın da alıcının da insan olduğu ve kişilerarasılığın egemen olduğu bu tür iletişimde, aynı mekanda olma zorunluluğu, mesajların çift taraflı gönderilip alınması ve mesaj alışverişinin sözlü ve sözsüz şekilde gerçekleştirilerek, yüz yüze yapılan bir iletişim ortamına ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır (Erdoğan, 2009: 3; Mutlu, 1998: 208). İletişimin yüz yüze yapılması, kişilerarası iletişimde sosyal etkileşimin önemine dikkat çekmektedir. Kişilerarası iletişim, kaynak ve göndericiden oluşur ve bu ikisi arasındaki zaman ve mekan birliğinin sağlanması ile gerçekleşen iletişimin sonucunda da sosyal etkileşim oluşmaktadır (Uztuğ, 2003: 47).

Özetle kişilerarası iletişimin temelinde süreklilik, değişim ve devingenlik bulunmaktadır. Ayrıca iletişimi etkileyecek olan bireyin bilişsel, duygusal ve davranışsal özellikleri, kişiliği, inançları, değerleri, sahip olduğu kültürel kodlar iletişim sürecini zenginleştirmekte veya fakirleştirmektedir (Çubukçu, 2006; Hartley, 2010; Gürüz ve Temel Eğinli, 2012; Dökmen, 2001: 23; Lin, 1973: 14). Böylece folklorik değerlerin kişilerarası iletişimin kolaylaştırılmasında destekleyici unsur olduğundan, coşkulu ya da üzücü duyguların, düşüncelerin karşıdaki kişiye aktarılmasında sözel kültürden beslendiğinden söz etmek mümkündür.

Yöntem

Modern hayatın hızla ilerlemesiyle birlikte kişilerarası iletişimde de değişiklikler ortaya çıkmıştır. Dün insanları birbirine yaklaştıran ve aralarındaki bağı güçlendiren folklorik değerler, bugün yerini teknolojinin de gelişmesiyle birlikte ya bilgisayar ya da akıllı telefon ekranlarından sürdürülen iletişime bırakmıştır. Bu bağlamda bu çalışmada dünün toplumsal yaşamında kaynaştırıcı özelliğe sahip olan ve unutulmaya yüz tutan folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde ne şekilde kullanıldığı öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede söz konusu folklorik değerlerin adı geçen iletişime nasıl katkı sağladığı, iletişimi kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı ya da zenginleştirip zenginleştirmedigine dair bilgilere ulaşmak amaçlanmıştır. Bu bilgilere ulaşabilmek için de nitel bir yöntem olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır.

İnsan odaklı çalışmalarda önemli olan nokta, insana dokunmak ve onun ne hissettiğini, ne düşündüğünü anlayabilmektir. Bunu anlayabilme fırsatı ise nitel araştırma yöntemleri ile daha mümkün hale gelmektedir. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yönteminin seçilme nedeni de bundan dolayıdır. Bu tarz yöntemle gerçekleştirilmiş çalışmalarda elde edilen bilgileri toplumun geneliyle ilişkilendirip, yorumlamak zor olabilir; ama insana ilişkin doğrudan bilgilere erişme fırsatı verdiği için önemli bir yöntemdir. Bir başka ifade ile nitel yöntemle gerçekleştirilen çalışmalarda doğrudan katılımcıların görüşlerinin aktarılması, çalışmaya bir zenginlik kazandırmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşmede amaç, araştırma sorularına yönelik olarak ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplamaktır. Soruları sırayla sormak şart değildir. Görüşmeciyile görüşülen arasındaki iletişimin durumu aynı anda birden çok sorunun cevabının alınmasını

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

kolaylaştırabilmektedir. Görüşme, alınan bilgilere göre ek sorular sorulmasına olanak tanıdığı için esneklik (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 125).

Çalışmada Gümüşhane’de yaşayan 65 yaş ve üzerindeki 12 kişi ile 20 – 30 Temmuz 2015 tarihleri arasında yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. 65 yaş ve üzerinin belirlenmesindeki temel etken ise bu yaş grubuna dahil olan insanların geçmişteki folklorik değerleri daha net hatırlaması ve aktarmasıdır. Zira çalışmaya başlamadan önce yapılan ön görüşmelerde 65 yaş grubunun altında kalan kişilerin, geçmişten günümüze gelen folklorik değerleri hatırlamakta güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Diğer yandan çalışmanın konusunu oluşturan folklorik değerler, çok geniş bir alanı oluşturduğu için örneklem grubuna dahil edilecek değerlerde bir sınırlamaya gidilmiştir. Konu bütünlüğünü sağlayabilmek için çalışmanın örnekleme; ninni, türkü ve mani olarak belirlenmiştir. Bu üç öğenin belirlenmesindeki neden ise; üçünün de ezgi eşliğinde söylenebilmesi, insana ve iletişime dair pek çok değeri içinde barındırıyor olmasıdır. Ayrıca insanın daha konuşmayı öğrenmeden ninni dinleyerek verdiği tepkilerle iletişime adım atması ve sonrasında da yaşamına dair birçok olayı türkü ve mani eşliğinde dile getirme çabası bir diğer etken olmuştur.

Bulgular ve Yorum

Yarı yapılandırılmış görüşme sonucunda katılımcılardan elde edilen bilgiler, çalışmanın anlaşılabilirliğini kolaylaştırmak için belli başlıklar altında sınıflandırılmıştır.

Demografik Durum:

Katılımcıların yaşları 65 ile 106 arasında değişkenlik göstermektedir. Buna göre katılımcıların yaş ortalaması 81’dir. Kadınların oranı erkeklerin iki katıdır; ancak 8 kadından 6’sı okuryazar olmadığı için erkeklerin eğitim durumu kadınlardan daha iyidir. Katılımcıların 2’si Gümüşhane merkezinde, 10’u ise çeşitli köylerde ve ilçelerde yaşamaktadır.

Katılımcıların demografik yapılarına dair kısa bir bilgi verdikten sonra, çalışmanın örneklemini oluşturan folklorik değerlerin kişilerarası iletişime katkısı konusunda katılımcıların görüşlerinin neler olduğu belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların her bir folklorik değer için ne düşündükleri ayrı ayrı başlıklar altında tasnif edilerek aşağıda sunulmuştur.

Ninni:

Görüşme yapılan katılımcılar çoğunlukla kendi yörelerine ait özel bir ninni olmadığını, herkesin bildiği ninnileri bildiklerini söylemişlerdir. Gümüşhane yöresinde ninni üzerine fazla veri olmamasının nedenini Sadık’ın (2015), “Çok özel bir ninni söylendiğini ya da dinlediğimi hatırlamıyorum. Hepimizin bildiği ninnilerin dışında burada çok söylenen ninni yoktu. Genelde bilinen ninnilerdir” şeklindeki açıklamasında bulmak mümkündür.

Görüşmeler sırasında söylenen ninniler içinde aynı zamanda bir ozan da olan Soydaş’ın (2015), “Çocuklarını uyuturken ve severken söylerdi annem ninnileri. Oğlunu severken;

Oğlum oğlum oyundadır,

Bey kızının altın köstek boynundadır,

Bey kızının oğlundadır,

Ninni oğlum, ninni oğlum.

Kızını severken de;

Kızım kızım kızmana,

Kızımı verdim dızmana,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Dızman para kazana,

Kızım giyer bezene. (Dızman, Doğu Türkistan tarafından Bey gibi zengin birisidir.) derdi” şeklindeki açıklaması dikkat çekicidir.

Soydaş’ın yukarıda ifade ettiği gibi oğlan ve kız bebeklerin/çocukların uyutulması ve sevilmesi sırasında başvurulan ninni söyleme geleneği, bebek/çocuk ile ilgilenme, onunla zaman geçirme; kısacası anne ile bebeği arasında bir iletişim ortamının yaratıldığı en özel anlardan birisidir. Anne bebeğine karşı duyduğu derin sevgiyi, mırıldandığı sözcüklerle bebeğine iletirken, amacı sadece bebeğini teskin etmek değil, duygularını ve düşüncelerini de ona aktarmaktır. Bu durum iletişimin temelinde yer alan duygu ve düşünce akışının kaynaktan alıcıya iletilmesi durumunu yansıtmaları bakımından değerlidir. Aynı zamanda anne ve bebeğin karşılıklı olarak etkileşime dahil olması, kişilerarası iletişimin yüzyüze gerçekleşen bir ortamda yapıldığını yansıtmaları bakımında da önemlidir. Kaynak konumundaki anne, duyu ve düşüncelerini mesaj olarak ninni aracılığıyla alıcı konumundaki bebeğine iletmektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde ninni kişilerarası iletişimde, iletişimin pekişmesine katkı sağlayan bir araç olarak kullanılmaktadır, demek yanıltıcı olmayacaktır.

“Çocukları uyutana kadar hep nenni söylüyordum” diyen Öztekin (2015),

“Oy nenni nenni, yavrum seni nenni,

Anasız yavru nenni,

Babasız yavru nenni” sözlerini mırıldanmıştır.

Akagün (2015) ise, kendisinin hatırladığı ninnilerin herkesin bildiği ninniler olduğunu dile getirerek, “Dandini dandini dastana,

Danalar girmiş bostana,

Kov bostancı danayı,

Yemesin lahanayı,

Uyusun da büyüsün ninni,

Tıpış tıpış yürüsün ninni.” dizelerini söylemiştir.

Yukarıda verilen örneklerden anlaşılacağı üzere bebeğini uyutmak ve sakinleştirmek için ninni söyleyen anne, söylediği ninni ile adete bebeğiyle konuşmaktadır. Bebeğin ağlamasını keserek, sakinleşmesi ve bu sırada verdiği tepkiler, annesinin söylediklerini dinlemesi ve buna karşılık bir geribildirimde bulunması, anne ve bebeği arasındaki karşılıklı iletişimin varlığını ortaya çıkartmaktadır.

Temiz (2015-1), “Bebeğin beşiği çamdan,

Yuvarlanıp düştü damdan,

Bey babası gelir Şam’dan,

Nenni bebek, nenni.

Bebeğin beşiği bakır,

Sallanıyor takır takır,

Bey babası molla Bekir,

Nenni yavrum, nenni.” diyerek zamanının ninnilerini aktarmıştır.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Sözlü kültürün ezgiler eşliğinde yansıtıldığı ninnilerde ses uyumunun yanı sıra, içinde yaşanan topluma dair bilgileri de barındırdığını görmek mümkündür. İletişimin aynı zamanda bilgi alışverişi olduğu düşüncesinden hareket edilirse, ninnilerde aktarılan bilgilerin iletişimi kolaylaştırdığı anlamını çıkartmak mümkündür.

Çırakçı'nın (2015) söylediği ninni de Temiz'in (2015-1) söylediğine benzemekle birlikte, arada farklar bulunmaktadır.

“Ninni yavrumun beşiği çamdan,
Babası gelmedi Şam'dan nenni,
Bebek nenni, sebep nenni, yavrum nenni.
Kaynatamdan utanmışem,
Bebeğimi atmışem,
Çam dalında bebek sallamışem.

Nenni yavrum, nenni kızım, nenni körpem.” diyerek, bebeklerine söylediği ninniği paylaşmıştır.

Sadık (2015) da, “Bizim zamanımızda örf adetler çok yaygındı. Gelinler kayınbabalarının yanında çocuklarını kucaklarına alıp sevmeyizlerdi. Ne bebekleriyle ne de büyükleriyle konuşmazlardı. Bu, büyüklerine saygıydandı.” diyerek, Çırakçı'nın sözlerini doğrulamıştır.

Çırakçı (2015) ve Soydaş'ın (2015) dediklerinden anlaşılacağı üzere, bir yörenin kültürel izlerini ninnide bulmak mümkündür. Zira Çırakçı, kaynatasının yanında bebeğini sevmediğini, bunun uygun olmadığını söylediği ninnide açıklayarak, o dönemin kültürel değerine ışık tutmaktadır. Geçmişte gelenek göreneklere daha çok bağlı olduğu için dikkat edilmesi gereken hususların bulunduğu, kişilerarası iletişimin söz konusu olduğu ortamlarda bebeğin, anne babası tarafından büyüklerinin yanında kucağa alınıp seviemediğinin bilgisi Çırakçı'nın ve Soydaş'ın söylemlerine yansımıştır. Bu durumun izlerini Çek Cansız'ın (2011) “Ninnilere Bağlam Merkezli Bir Yaklaşım” çalışmasında görmek mümkündür. Nitekim yazar çalışmasında, anonim halk sözlü kültürünün ürünü olan ninnilerde annenin-kadının içinde bulunduğu toplumun sosyo-kültürel yapısından etkilendiğine dair bilgiler olduğunu işaret etmektedir.

Ninni konusunda katılımcıların söylediklerinden yola çıkarak, ninninin kişilerarası iletişime katkısı bulunduğunu söylemek mümkündür. Çünkü ninni, anne ile çocuk arasındaki gerçekleşen ilk iletişim alanıdır. Anne, söylediği ninni sayesinde çocuğuyla konuşmakta, dolayısıyla onunla iletişim kurmaktadır. Bu durum iki kişi arasında gerçekleştiği için de kişilerarası iletişimin varlığı söz konusudur. Ayrıca annenin söylediği ninni ile çocuk, sözlü geleneği tanıma yolunda ilk adımını da atmış olmaktadır. Zira annenin söylediği ninni ile coşkular, sevinçler vb. duygular aktarılmaktadır. Böylelikle anne ve çocuğu arasında kurulan etkileşim ile birlikte bir iletişim ortamı gerçekleşmektedir. Bu durum Mutlu'nun (1998: 168) Theodorson ve Theodorson'un 1969'dan aktararak dikkat çektiği “iletişim, esas olarak simgeler aracılığıyla bir kişiden ya da bir gruptan diğerine bilginin, fikirlerin, tutumların ve duyguların iletimidir” tanımını da doğrulamaktadır. Keza anne, bebeğine söylediği ninnilerde pek çok duyguyu kodlayarak ona iletmektedir. Bebeğiyle, ona söylediği ninni aracılığıyla bir iletişim kurmaktadır.

Bebekleri sakinleştirmek, sevmek, uyutmak amaçlı söylenen ninnilerin kültürel motiflerle bezenmenin yanında, dahil olduğu kültürün yansıtıcısı olduğunu yukarıdaki ifadelerden anlamak mümkündür. Bu bağlamda kişilerarası iletişim söz konusu olduğunda ninnin sadece ezgisel bir mırıldanma değil, aynı zamanda toplumsal yaşama geniş açıdan bakmayı sağlayan folklorik bir değer

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

olduğunu ifade etmek mümkündür.

Türkü:

Anadolu halkının doğumundan ölümüne kadar geçen süre içerisinde başından geçen her türlü olayı yansıtan türküler, ait olduğu coğrafyadaki kültürel dokuya olan uyumuyla birlikte belleklere yerleşmiştir. Türküler yaşanmış olaylar sayesinde hayat bulduğu için günümüze kadar süregelmiştir (Mustan Dönmez ve Haşhaş, 2014: 1619). Fidan (2011), “Sözlü Kültür-Sözlü Tarih İlişkisi Bağlamında Niş Türküleri” başlıklı çalışmasında benzer ifadelere yer vererek, insanları bir arada tutan unsurun yaşadıkları ortama uyum sağlayarak geliştirdikleri sözlü kültürün ürünleri olduğunu ve bunların da sözlü bellekle aktarıldığını dile getirmiştir. Sözlü kültür ya da bellekle aktarılan, içinde yaşanmışlıklara dair bilgilerin bulunduğu bu öğelerden birisi de türküdür.

Katılımcıların en fazla örnek verdiği folklorik değer türkü olmuştur. Görüşmeler sırasında yaşamın her yönünün türkülere aktararak, duyguların ezgiler eşliğinde diğer kişilerle paylaşıldığına dair yöresel türkülere ulaşılmıştır. Bunlar aşağıda aktarılmıştır.

Şahinöz (2015), “Eskiden muhtar olduğum için çok cemiyete karıştım. Düğünlerde çok türkü söyledim, kemençe çaldım. Türkülerin çoğunu karıma söyledim.” diyerek aklına gelen türküyü ezgisiyle birlikte söylemiştir.

“Türkü söylerim pekten,
Kız saçların ipekten,
Bu akşam geleceğim,
Kurtar beni köpekten.
Kız kurban olayım sendeki o canlara,
Herkes böyür yukarı,
Sen böyürsün yanlara.
Arkasından aşağı,
Saçları kola kola,
Yanakları bir okka,
Kulakları yarım okka.”

102 yaşındaki Şahinöz’in ilk cümlesinden anlaşılacağı üzere, türkülerin cemiyet ortamını gerektiren düğün gibi eğlenceli ortamlarda eskiden sıklıkla söylendiğini ifade etmek mümkündür. Bu özelliğiyle türkü; kişileri eğlendirmek, bir araya toplamak, kaynaştırmak, aynı amaç etrafında birleşmek gibi özelliklere sahiptir. Böylece türkünün kişilerarası iletişime katkı sağladığını görmek mümkündür. Şahinöz’ün yaşadığı dönemde insanların iletişim olanaklarının genelde sözlü iletişime dayalı olduğu varsayılırsa, türkünün sözlü kültürde önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmek mümkündür. Nitekim Ong (2003: 20) sözlü anlatım, yazısız da var olabilir; çünkü her sözlü dil yazılı değildir; ancak yazı, sözlü anlatım olmaksızın hiçbir zaman var olamaz, diyerek sözlü kültürün önemini vurgulamıştır.

Soydaş (2015) görüşme sırasında, “30-40 yıl önce düğünlerde erkekler davul zurna ile bayanlar da türküyle oynardı. Size bizim zamanımızda kızlar ve erkeler arasında atışma şeklinde söylenen türküyü söyleyim.” diyerek şu türküyü söylemiştir:

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

“(KIZ)

Kaşların mildir oğlan, dilin bülbüldür oğlan,
Aramıza himah düştü, himimiz birdir oğlan.

(ERKEK)

Çıktım çeşme başına, sabun koydum taşına,
Bir öptüm bir dişledim, aklım geldi başıma.

(KIZ)

Su gelir taşa değer, ah kirpik kaşa değe,
Merak etme sevdiğim, bir gün baş başa değer.

(ERKEK)

Kaşların garasına, mil çekmiş arasına,
Beni merhem etseler, kızların yarasına.

(KIZ)

Su gelir bulanarak, bahçeyi dolanarak,
Ben ne edim nasıl edim, yar getti sallanarak.

(ERKEK)

Pınarın başı benim, ufacık taşı benim,
Gündüz suya gidenin, gece yoldaşı benim.

(KIZ)

Ah pınar, aşma pınar, yaramı deşme pınar,
Yârim gelip gidende, bensiz dilleşme pınar.”

Soydaş’ın erkekler ve kızlar tarafından söylenen türkülere ilişkin verdiği örnekler, türkünün kişilerarası iletişimde karşılıklı (çift yönlü) iletişimi sağlamak amacıyla kullanıldığını göstermesi açısından değerlidir. Zira iletişimde kaynak, alıcı, mesaj, kanal, kodlama, kod açımı, geribildirim kavramları yer almaktadır. Böylelikle kaynak iletilerini; yani mesajlarını kodlayarak bir kanal aracılığı ile alıcıya göndermektedir. Alıcı da kendisine gönderilen bu iletilerin kod açımını yaparak, anlayıp anlamadığına dair bir geribildirimde bulunmaktadır. Bu durumda kaynak ve alıcı arasında karşılıklı-çift yönlü bir iletişimin varlığı söz konusu olmaktadır (Balta Peltekoğlu, 2012: 208; Maden, 2012: 312; Işık, 2013: 7; Gürüz ve Temel Eğinli, 2012: 23; Bülbül, 2001: 2; Telman ve Ünsal, 2009: 28-34; Kaya, 2011: 7-11). Böylelikle yukarıda verilen örnekten yola çıkarak, türkü aracılığıyla kişilerarası iletişimde yüz yüze, karşılıklı gerçekleşen bir iletişim ortamının yaratıldığını ve yansıtıldığını söylemek olasıdır. Çünkü kızlar ve erkekler arasında duyguların verilen tepkilere göre karşılıklı olarak türkünün sözleri ile aktarıldığı, mesajların çift yönlü şekilde iletilmesi görülmektedir.

Bir başka katılımcı olan Temiz (2015-2)’in aşağıda verilen türkü örneğine de bakıldığında duyguların sözcüklere dökülerek, aktarıldığını görmek mümkündür:

“Evlerinin önünden gelir geçer araba,

Hoş geldin dedim sana, daha sonra merhaba.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Evlerinin önü bizim evci,
 Ne sen gelin oldun ne ben güveci.
 Anlatamadım gitti uğruna ömrüm bitti,
 Ben ölürsem sen dersin uğruma kurban gitti.
 Benden elek olmaz sen boydan melek olmaz,
 Gel içeri sevdiğim kapıda dilek olmaz.
 Asılıyor elekler kabul oluyor dilekler,

Yârime selam söyleyin yeşilbaşlı melekler.” diyerek türküyü paylaşmıştır. Temiz (2015-2) ayrıca kına gecelerinde söylenen;

“Anam yoğurdunu ayran eylesin,
 Çıksın dağ başına seyran eylesin,
 Yavrum gelir diye yolu gözlesin,
 Söyleyin anama anam ağlasın,
 Anamdan gayrısı yalan ağlasın,
 Anamın oğlu var, anam beni neylesin.” türküsünü söylemiştir.

Türkünün sözleri incelendiğinde, diğer kişilere bir mesaj gönderildiği ve bu şekilde bir iletişim ortamı yaratıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum da yine yukarıda özetlenmeye çalışılan kişilerarası iletişimde, kaynak ve alıcı arasındaki mesaj gönderiminin gerçekleşme sürecine dikkat çekmektedir. Çünkü burada gerçekleşen iletişimde mesajlar, türkünün sözleriyle karşıdaki kişiye iletilmektedir.

Kendisiyle görüşülen Öztekin (2015) ise önce bir türkünün hikayesini anlatmıştır. Buna göre; bir anne oğluna hep ‘tuzlu tuzsuz oğul ekmeği’ dermiş. Bunun ne demek olduğunu anlayamayan oğlu, annesinin de bulunduğu bir ortamda karısına, ‘Bugün ben annemle yemek yiyeceğim!’ demiştir. Yemeği yedikten sonra, yemeğin ağrı gibi tuz olduğunu anlamıştır. Yemeğin çok tuzlu olması nedeniyle oğlu da karısını boşamıştır.

“Oğlum oğlum Bahadır,
 Kapılardan bak ta dur,
 Bir dilim ekmeğin için,
 Gelin beni oynatır.”

Bu türküde de mesaj iletilmesi durumunu görmek mümkündür. Bu örneği, Baki’nin (2013), türkülerin hikayeleri olduğunu vurguladığı “Türkülü Aşk Hikayeleri Bir Gösterim Olarak” başlıklı çalışmasında verdiği örneklere ek olarak göstermek mümkündür.

Bir diğer katılımcı olan Taşkın (2015), “Horun oynarken türkü söyledik.
 Bayburt kalesinde mor fesim kaldı,
 Yıkıl Bayburt yıkıl sende nem kaldı,
 Hey gidi teskerem üç yılım kaldı.” diyerek bir örnek vermiştir.

Katılımcılardan Temiz (2015-3) de, eskiden aklına geldikçe türkü söylediğini ifade ederek,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 10/ 14 Fall 2015

“Karagöl dağları puster dumandır,
Bize bu ayrılık haylidir,
Çıkayım dağlara ben yana yana,
Ayrıldım eşimden oldum divane.” türküsünü söylemiştir.

Taşkın (2015) ve Temiz’in (2015-3) söyledikleri türküde dikkat çeken bir özellik, türküde yaşanan yörenin coğrafi özelliklerini çağrıştıracı öğelerin türkü içinde yerini bulmasıdır. Çünkü Bayburt, Gümüşhane’nin sınır komşusudur, Karagöl de Gümüşhane’de bulunan doğal bir zenginliktir. Bu yönüyle bakıldığında bu türkü, kişilerarası iletişimde yaşanan ayrılık acısına, yörenin dağlarına kaçışla bir teselli bulunacağına dair ipuçlarını vermektedir. Bu durum Uğur’un (2015: 240) “Müzik Coğrafyası: Türkülerdeki Coğrafya” başlıklı çalışmasında dile getirilen “Öyle ki türküler; toplumsal gerçeklikler, tarihi olaylar, kişisel aşk öykülerinin yanında; coğrafi ortamın farklı özelliklerinden etkilenen, deneyim kazanan insanların sesli düşüncelerinden başka bir şey değildir. Sesler, görsel maddi kültürel unsurlar kadar mekânın anlaşılmasında önemli bir yere sahiptirler.” düşüncelerini desteklemektedir.

Bir başka katılımcı olan Sadık (2015) ise Gümüşhane’nin bilinen,
“Dut dibine yaslanırlar,
Çiğse vurur, ıslanırlar,
Elma ile beslenirler,
Gümüşhane güzelleri.
Elleri var ellerinde,
Gümüş kemer bellerinde,
Şeker şerbet dillerinde,
Gümüşhane güzelleri.” türküsünü örnek olarak vermiştir.

Yukarıda verilen örneklerden anlaşılacağı üzere türkü; duyguların, düşüncelerin karşındaki kişiye aktarıldığı bir araç olarak kullanılmaktadır. Aktarılmak istenen mesajlar, türküler aracılığıyla iletilmektedir. Bu bağlamda iletişimden söz etmek için gerekli olan kaynak, alıcı, mesaj üçlemesindeki unsurların türküde de bulunduğunu dile getirmek mümkündür. Örneklerdeki türkülerde sitem, şikayet, beklenti, övgü gibi pek çok duygunun aktarıldığı görülmektedir. Dikkat edilirse sanki kişilerarasında gerçekleşen bir konuşma varmışçasına türküyü söyleyen kişinin, türkü aracılığıyla ilettiği mesajlar söz konusudur. Böylelikle türkünün kişilerarası iletişimde, iletişim aracı olarak kullanıldığından bahsetmek mümkündür. Katılımcıların yaşadığı dönem göz önüne alınırsa türkünün, etkili iletişim araçlarından biri olduğunu söylemek de abartılı olmayacaktır.

Mani:

Katılımcılar tarafından türküden sonra en çok örneklenen öge mani olmuştur. Dikkatle incelendiğinde, zaman zaman türküyle karışık şekilde söylendiği anlaşılmaktadır. Şahinöz (2015) manilerin çok olduğundan bahsederek;

“Sen seher yelisin esersin yakın,
Gayriler yanında söyleme sakın,
Seher oldu başım kaldır,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Elin rahmetine daldır,
Nefsin ile şeytanı öldür,
Hakka yalvar seher vakti.
Seherde açılır güller,
Onun için zarı bülbüller,
Uyanıp hacet ederler,
Hakka yalvar seher vakti.” manisini söylemiştir.

Çarıkçı (2015), “Kemençemin üstüne sene yazarım sene,/Gelemezsen bu sene de, gelirim gelecek sene.” örneğini vererek yöresel müzik aletlerine dikkat çekmiştir.

Şimşek (2015),
“Karagöl dağları kar ile boran,
Aldı yüreğimi dert ile verem,
Sende bulunmaz mı bir kurşun kalem,
Yazam da yara gönderem.” derken, Temiz (2015-1),
“İndim dere ırmağa,
Çalı çırpı kırmağa,
Geldim seni almaya,
Başladın ağlamaya.
Dere akar kudurur,
Taşı taşa vurdurur,
Bizi ağlatan Mevlam,
Bir gün olur güldürür.” diyerek hatırladığı manileri söylemiştir.

Üç örnekte de görüldüğü üzere toplumsal yaşamın yansımaları mani şeklinde vücuda bürünerek, iletişim için bir araç olmuştur. James Carey’in (1978), “iletişimi, esas olarak mesajların uzamda yayılması olarak değil, toplumun zaman içinde devamlılığını sağlamak ve ortak inançların temsili olarak görmektir” (Aktaran: Mutlu, 1998: 169) şeklindeki açıklamasının, folklorik değerlerle iletişimin devamının sağlanmasının yanı sıra ortak bir bilincin de oluşturulduğu fikrini desteklediğini söylemek mümkündür. Ayrıca Doğan’ın (2008) maniler aracılığı ile kurulan iletişimin önemini vurgulandığı “Bir Toplumsal Katman Olarak Samsun Pazarcılarının Dil Edimi Üzerine Toplumbilimsel İnceleme” başlıklı çalışmasında yer alan ifadelerinde de manilerde dile getirilen duygularda iletişime dair hususların önemli olduğu ve güncel olayların toplumsal katman içerisinde kültürel olgularla ilişkili olarak kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Soydaş (2015) da, yöresinin manilerinden birkaç örnek vermiştir:

“Arpa biçtim destan var,
Örtü döşek hastam var.
Arpalar orak oldu,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Biçilme kurak oldu.
Arpanın arisiyim,
Buğdayın sarisiyim,
Değmeyin, dolaşmayın,
Ben asker karisiyim.”
“Mektup yazdım yaz idi,
Kalemim kiraz idi,
Daha neler yazardım,
Mürekkebim az idi.
Mektup yazdım kış idi,
Kalemim gümüş idi,
Daha neler yazardım,
Elim üşümüş idi.”
“Okudum yazar oldum,
Dağlarda gezer oldum,
Senin sevdan yüzünden,
Sarardım gazel oldum.”
“Al almanın dördünü,
Sev yiğidin merdini,
Seversen güzeli sev,
Çekme çirkin derdini.”
“Al alma kızıl alma,
İyi yola dizil alma,
Yârim burdan geçende,
Cebine süzül alma.”
“Ezmeyinen, özmeyinen,
Yar bulunmaz gezmeyinen,
Kızlar kazsın mezarımı,
Altın gümüş kazmayınan.”

Yukarıda örnekleri verilen maniler, Balta Peltekoğlu'nun (2012: 207) iletişim; aslında bir anlam transferi, sosyal değerlerin iletilmesi ve paylaşılması sürecini kapsar, ifadesini doğrulamaktadır. Çünkü manileri söyleyen katılımcılar, manilerin her bir dizesi ile bir değeri ve anlamı karşdakilere iletmekte, duygu akışını mani aracılığı ile sağlamaktadırlar. Böylelikle bu mani örneklerinden yola çıkarak, manilerin bir iletişim aracı olarak zamanın ruhunu yansıtacak şekilde kullanıldığını ifade etmek mümkündür.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

Çok fazla mani yazdığını söyleyen Öztekin (2015), ölen eşine yazdığı maniyi
 “Düşme kader düşme benim peşime,
 Dermansız dert verdin benim eşime,
 Dünyada rastlanmaz onun eşine,
 Dilerim ki bir daha düşmez düşüme,
 Nedir çektiklerim kader elinden,
 Kurtulamadım alem dilinden,
 Bir yârim var idi aldın elimden,
 Asla su içmem namert gölünden.” söylemiştir. Ardından oğluna yazdığı maniyi,
 “Giderim giderim bu yollar uzun,
 Ne gecem vardır ne de gündüzüm,
 İçerimi sardı bitmez bir hüznün,
 Ölmeden bir dahi görseydi gözüm,
 Diyecek yoktu sana hiçbir sözüm.
 Giderim giderim bitmez bu yollar,
 Garip anam sılada ah çeker ağlar,
 Yol vermiyor geçem amansız dağlar,
 Bülbül figan eder, boş kaldı bağlar,
 Senin hasretin ciğerim dağlar.” diyerek aktarmıştır.

Katılımcılar tarafından örneği verilen türkü ve maninin fazlalığı dikkat çekmektedir. Ayrıca gerek türkünün gerekse maninin sözleri incelendiğinde, içinde yaşanan toplumsal değerlerin izlerini taşıdığı görülmektedir. Bu yönüyle elde edilen bilgiler Şahinalp’in, (2012) “Müzik Coğrafyası Üzerine Bir Araştırma: Doğal Ortam Özelliklerinin Türkü Sözleri Üzerindeki Etkisi” başlıklı çalışmasında elde ettiği bilgilere ek bilgiler sunmaktadır. İletişime konu olan değer; kimi zaman kemençe, kimi zaman bölgedeki Karagöl, kimi zaman da yöresel özel ifade olmaktadır. Bu durum iletişimin yaşanan kültürün bir uzantısı olduğunu ve ondan bağımsız olmadığını göstermektedir.

Çoşkun Elçi (2011) “Sözselsel ve Müzikal Varyantlaşma: Manilerin Türkü İçindeki Dönüşümü” başlıklı çalışmasında zaman zaman türkü ve maninin iç içe geçtiğinden söz etmektedir. Soydaş (2015) bu durumu;

“Yayladan gel yayladan,
 Yollar çamur olmadan,
 Eğil eğil bir öpüm,
 Gül yanaklar solmadan.”

Bu yaylaya gidip gelirken söylenen türkü şeklindeki manidir. Buna benzer birkaç örnek de şöyledir: “Okudum yazar oldum,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 10/ 14 Fall 2015

Dağlarda gezer oldum,
 Senin sevdan yüzünden,
 Sarardım gazel oldum.” ve
 “Kalbur astım daldadır,
 Gemilerim yoldadır,
 Yıkılasın gurbetin,
 Benim yârim ordadır.” diyerek örneklendirmiştir.

Katılımcıların yukarıda verdikleri örneklere bakıldığında maninin gündelik hayatın içinde diğer kişilerle iletişim kurmak için sıklıkla başvurulan bir folklorik değer olduğu anlaşılmaktadır. Dikkat edileceği üzere kimi zaman Mevla'ya sitem, kimi zaman sevgiliye söylenen sözler, kimi zaman da içinde yaşanan toplumsal yapıyı aktaran duygu ve düşüncelerin söze dökülerek, karşıdaki kişiye iletiildiği görülmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, sözlü kültürün bu öğeleri ile iletişimin sağlanmasının kolaylaştırıldığı ve zenginleştirildiği dikkat çekmektedir. Tam da bu özelliklerinden dolayı, örnekleri verilen folklorik değerlerin kişilerarası iletişiminde etkili şekilde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Keza duygu ve düşüncelerin aktarılma şekillerinde kullanılan ezgisel sözlü kültür öğelerinin seçilmesi ile iletişim canlı kılınmakta ve bu sayede pek çok mesaj iletilmektedir.

Duygu ve düşünce aktarımı için kullanılan folklorik değerlerin kişilerarası iletişime katkıları, çalışmada araştırılan bir başka başlık olmuştur. Buna dair bilgiler aşağıda aktarılmıştır.

Folklorik Değerler ve Kişilerarası İletişime Katkıları:

Çalışmada örnekleri verilen ninni, türkü, mani gibi folklorik değerler dünden bugüne eğitici, eğlendirici yönleriyle kişilerarası iletişimin canlı tutulmasına, sürdürülebilir olmasına ve zenginleştirilmesine katkı sağlamıştır. Bu nedenle söz konusu değerlerin iletişimdeki yerine ve önemine ilişkin katılımcıların görüşleri alınmıştır.

Buna göre Akagün (2015),

“İnsanların sözel olarak söyleyemediklerini ezgisel olarak dile getirerek mani, türkü, ninni şeklinde kişilerarasındaki iletişimde kullanması, bu gibi folklorik unsurların değerli bir iletişim aracı olduğuna güzel bir örnektir. Bunların muhakkak iletişime katkısı olduğunu düşünüyorum. Eskiden konu komşunun, köylünün bir araya gelmesi daha kolaydı bunların sayesinde; ama bugün artık kullanılmaya kullanılmaya bu değerler de unutulmaya yüz tuttu.” diyerek düşüncelerini dillendirmiştir.

Akagün'ün açıklamasında, folklorik değerlerin eskiden insanların bir araya toplanmasına vesile olan bir araç olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca söz konusu folklorik değerlerin iletişimin etkili olması ve devamını sağlaması nedeniyle, insanları birbirine kaynaştıran ve onları bir arada tutan yanının olduğu; ancak günümüz koşullarında kullanımının azalması ile birlikte unutulmaya yüz tuttuğu da görülmektedir.

Sadık (2015) ise,

“Sözel olarak söylenemeyen duyguların, dolaylı olarak bunlar aracılığıyla dile getirilmesi mümkündür. Şüphesiz bu değerler iletişime bilgilendirme, eğlendirme, öğretme, duyguları aktarma konusunda yardımcı olur. İnsanları birbirine yakınlaştırır. Folklor, bizim milletimizin yaşam biçimidir. Bu tür folklorik değerlerin iletişime katkı sağlaması,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 10/14 Fall 2015

kişileri birbirlerine kaynaştırmaları ve aynı duygu etrafında birleştirmesi ile ön plana çıkmaktadır.” şeklindeki açıklamasıyla ilgili konuya vurgu yapmıştır.

Sadık’ın yukarıdaki ifadelerinden yola çıkarak, folklorik değerlerin insanların bir araya gelmesinde ve aynı duygu etrafında toplanmasında etkili olduğu dikkat çekmektedir. Bilgilendirme, eğitime ve eğlendirme görevi de gören folklorik değerlerin aynı zamanda iletişim için gerekli zemini sağladığını söylemek mümkündür.

Soydaş (2015) da benzer duygulara işaret ederek,

“Bu folklorik değerler nesilden nesile aktarılarak gidiyor. Ama teknoloji ile birlikte kullanımı yaygınlaşan televizyon, bilgisayar ve şimdilerde herkesin elinden düşürmediği akıllı telefonlar, bu gibi folklorik değerleri iyice yok etti. Köylerdeki halk ozanları eskiden halkın gözü kulağıydı. Onlar söylenemeyenleri söylerler, düşünceleri aktarırlardı. Ben de düşüncelerimi aktarmak için maniler, ağıtlar yazdım ve bunları bir iletişim aracı olarak kullandım. Böylesi değerlerin insanların birbiriyle iletişim kurmasında etkili olduğunu düşünüyorum. İnsanlar duygu ve düşüncelerini zaman zaman dışarı vurmada sıkıntı yaşayabilir; ama bu tür türkü, mani gibi şeyleri söylerken duygularını daha rahat ifade edilebilirler. İnsanlar böylece bu gibi folklorik değerleri kullanarak iletişimi kolaylaştırmış, duygu ve düşünceleri daha rahat karşısındaki kişilere aktarmış olabilirler. Bu da iletişimin daha bağlayıcı olmasına yol açar.” diyerek, aslına bakılırsa çalışmanın amacını doğrulayacak şekilde konunun bir özetini yapmıştır.

Soydaş’ın söylediklerine bakarak, folklorik değerlerin duyguları daha rahat aktarabilme işlevi olduğu ve bu yönüyle kişilerarası iletişime yardımcı olduğu çıkarımında bulunmak mümkündür. Bunun yanı sıra dünden bugüne nesiller aracılığıyla aktarılan söz konusu değerlerin, teknolojinin yaşamın vazgeçilmez bir parçası olması ile birlikte unutulduğu da anlaşılmaktadır.

Aziz (1982: 37), kişilerarası iletişimde sözlü iletişimin; bir başka deyişle sözlü kültürün insanoğlunun en büyük buluşu olduğunu ifade ederek, insanoğlunun hem içinde yaşadığı zaman diliminde hem de kendisinden önceki zaman diliminde yaşanan olayları, bilgileri aktarması bakımından önemli olduğunu açıklamıştır. Böylelikle çalışmada katılımcıların verdiği sözlü kültür örneklerinden ve söylediklerinden yola çıkılarak, folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde etkili şekilde kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Değişen dünya ile birlikte, iletişim kurma biçimimizde de değişiklikler olduğu görülmektedir. Çalışmanın konusunu oluşturan kişilerarası iletişim söz konusu olduğunda, bu durumun yansımalarını daha net görebilmek mümkündür. Çünkü dün kişilerarasında kurulan iletişim biçiminde sözlü kültürün unsurlarının yansıtıldığı yüz yüze iletişim tercih edilirken, günümüzde iletişimde kopuklukların olduğu dikkat çekmektedir. Zira modern hayat yaşamı kolaylaştırırken, iletişimi zorlaştırmaktadır. Böylelikle sözel kültürün zamanla yok olmaya ve insanların birbirinden uzaklaşarak yalnızlaşmaya başladığı bir çağda, geçmişin folklorik değerlerinin kişilerarası iletişimde ne denli etkili olduğu merak edilmiştir. Bu merakı giderebilmek için çalışmada Gümüşhane merkezinde, ilçelerinde ve köylerinde yaşayan 65 yaşının üzerinde olan on iki kişi ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sırasında ezgisel olarak söylenmeleri ve yaşama dair bilgileri barındırdıkları için aralarında benzerlik bulunan ninni, türkü ve maninin geçmişte kişilerarası iletişimde ne şekilde kullanıldığı araştırılmıştır.

Literatür taramasından ve gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen bilgiler, folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde kullanıldığını göstermiştir. Buna göre aralarında ortak özellikler bulunan ninni, türkü ve mani gibi folklorik değerlerin, kişilerarası iletişimde birleştirici, bilgilendirici, öğretici, eğlendirici olduğu; özetle iletişimin zeminini oluşturarak onu zenginleştirdiği

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

anlaşılmıştır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde Fiske'nin (1996: 16) sözünü ettiği iletişimin kültürel yönü dikkat çekmektedir. Çünkü Fiske, "iletişimin kültürümüzün yaşamın merkezinde yer aldığını düşünüyorum. Onsuz herhangi bir kültür, ölmek zorundadır. Dolayısıyla, iletişim kendisiyle bütünleşen kültürü içinde barındırır. Bunun temelinde iletişimin iletiler aracılığıyla toplumsal etkileşim biçimindeki genel bir tanımdır" diyerek, iletişimin kültürün, bir başka deyişle folklorik değerlerin kişilerarası etkileşimdeki yerine dikkat çekmektedir.

Anne ile bebeği arasında kurulan ilk iletişim ortamlarından birisi olan ninni, ikilinin ilişkisini güçlendirmeye yardımcı olmaktadır. Yaşanılan olaylardan etkilenilerek ezgiye dönüştürülen türküler ve uyumlu sözlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan maniler, dünden bugüne kişilerarası iletişimin sürdürülebilir olmasına katkı sağlamaktadır. Çünkü söz konusu değerlerle duygular karşıya aktarılmaktadır. Böylelikle bu folklorik değerler, iletişimin zenginleşmesini ve kolaylaşmasını sağlamaktadır.

Çalışmada örnekleri aktarılan ninnilerde bebeğin, annesinin söylediği ninniler ile başta annesini sonra da yaşadığı yeri anlamaya ve aralarında bir bağ kurmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Ninninin bu yönüyle, kişilerarası iletişimde kullanılan etkili bir iletişim aracı olduğundan söz etmek mümkündür.

Duygu ve düşünceleri aktarmak için kullanılan diğer folklorik değerler arasında türkü ve mani de bulunmaktadır. Çalışmada her ikisinde de aktarılmak ve verilmek istenen mesajların ezgiler eşliğinde yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Ayrıca bu iki ögenin çalışmada zaman zaman birbirinin yerine geçtiği bilgisi elde edilmiştir. Türkü ve maninin, kişilerarası iletişim söz konusu olduğunda, katılımcılar tarafından en fazla kullanılan folklorik değer olarak örneklendirildiği gözlemlenmiştir. Yaşama, doğaya, ilişkilere, sevdaya, siteme vb. pek çok duyguya ilişkin mesajların türkü ve mani şeklinde karşıdaki kişilere aktarıldığı da yine çalışmada elde edilen bilgiler arasında yer almaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde kişilerarası iletişimde türkü ve maninin, sözlü iletişimin önemli unsurlarından olduğu dikkat çekmektedir.

Folklorik değerler, toplum içerisinde dünden bugüne oluşturulan ortak değerlerin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Söz konusu değerler ile karşı tarafa iletilmek istenen duygu ve düşünceler, iletişimin devamı için önemli olmuştur. Böylelikle toplum içerisinde gerçekleşen iletişim hem sürdürülebilir olmuş hem de folklorik değerler sayesinde zenginleşmiştir. Bu durumun önemini Trenholm ve Jensen'in (1988) "iletişim, insanların kolektif olarak toplumsal gerçekliği yaratıp düzenledikleri süreçtir" (Aktaran: Mutlu, 1998: 168) açıklamasında bulmak mümkündür. Rogers ve Kincaid'in (1981), "iletişim, katılanların bilgi yaratıp, karşılıklı bir anlamaya ulaşmak amacıyla bu bilgiyi birbirleriyle paylaştıkları bir süreçtir" (Aktaran: Mutlu, 1998: 168) tanımlamalarında da benzer düşünceler bulunmaktadır. Bunların yanı sıra Yüksel ve Demiray'ın (1998: 43) "iletişim, yapısı gereği insanlar arasında meydana gelen bir olgudur. İnsanları toplumdaki soyutlamak mümkün olmayacağına göre iletişim, bu yönüyle toplumsal bir ilişkileşmedir" görüşleri de folklorik değerlerin toplumsal ortak bilincin yaratılmasında ve iletişimin kalıcı olmasında kullanılan bir araç olduğu fikrini desteklemektedir.

Çalışmada folklorik değerlerin kişilerarası iletişime katkılarının ne olduğu yönünde elde edilen bilgilere bakıldığında, adı geçen folklorik değerlerin çok önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Özellikle duygu ve düşüncelerin aktarılmasında bu değerlerin kullanılması ile sözel olarak dile getirilmekte güçlük çekilen ifadelerin ninni, türkü, mani şeklinde daha rahat şekilde aktarılabilirdiği anlaşılmıştır. Böylelikle Gerbner'in (1972) iletişim tanımı akla gelmektedir. Gerbner'e göre iletişim, mesajlar aracılığıyla gerçekleştirilen toplumsal etkileşimdir (Aktaran: Mutlu, 1998: 168). Bu yönüyle bakıldığında folklorik değerler aracılığıyla bir etkileşim ortamı yaratıldığı ve kişilerarası iletişimin sürdürülebilir olmasında, bu etkileşimin önemli olduğu bilgisi

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

elde edilmiştir. Çalışmada ayrıca öznesini sözlü ifadelerin oluşturduğu folklorik değerlerin, sözlü kültürün başarılı aktarıcıları olduğu da anlaşılmıştır.

Unutulmaya yüz tutan folklorik değerlerin kişilerarası iletişime katkılarının ne olduğunu araştırmayı amaçlayan bu çalışmada katılımcılar, folklorik değerlerin kişilerarası iletişimde kullanılmasında en belirgin özelliğin bu tür değerlerin eğitici, öğretici, eğlendirici, kişilerde ortak duygu yaratması, kişileri aynı duygu etrafında birleştirmesi vb. gibi özellikler olduğunu vurgulamışlardır. Ancak yine katılımcıların söylediklerinden anlaşılan bir nokta da, günümüzde sözlü kültürün önemli unsurlarından olan söz konusu folklorik değerlerin ne yazık ki unutulmaya başlamış olmasıdır. Katılımcıların verdiği bilgilere göre; zaman içerisinde özellikle teknolojinin gelişmesi, zamanın değişmesi ve diğer etkenler nedeniyle kişilerarası iletişimde bu tür folklorik değerler eskisi kadar sıkça kullanılmamaktadır.

Bu çalışmada bundan sonra yapılacak çalışmalar için geniş açıdan bir fotoğraf çekilmiştir. Çalışmanın daha sonra gerçekleşecek çalışmalara, ilgili folklorik değerlerin başka boyutlarının ele alınması konusunda fikir verici olacağı düşünülmektedir. Örneğin her bir folklorik değer ayrı ayrı ve derinlemesine incelenebilir ve farklı temalarda çalışmalar yapılabilir. Böylelikle söz konusu folklorik değerlerin başka yönleri işlenerek literatür zenginleştirilebilir. Ayrıca kişilerarasındaki iletişimin mekanikleşmeye başladığı günümüzde, bu tür çalışmaların ilgi çekici olabileceği de söylenebilir.

NOTLAR

Görüşmeler, yazar tarafından gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların eğitim durumu, yaşı, yaşadığı yer, görüşme yapılan tarih aşağıda detaylandırılmıştır.

KAYNAK KİŞİLER

- Akagün, Naciye (2015), Emekli öğretmen, 67 yaşında, Gümüşhane, 25.07.2015.
 Çarıkçı, Çeşminaz (2015), Okuryazar değil, 76 yaşında, Gülaçar Köyü, 20.07.2015.
 Öztekin, Havva (2015), 65 yaşından sonra okuma yazma öğrenmiş, 106 yaşında, Torul ilçesi, 30.07.2015.
 Pişkin, Nazlı (2015), Okuryazar değil, 65 yaşında, Gülaçar Köyü, 20.07.2015.
 Sadık, Yusuf (2015), Emekli Milli Eğitim Müdürü, 78 yaşında, Gümüşhane, 29.07.2015.
 Soydaş, Hasan (2015), Emekli ve ozan, 80 yaşında, Tekke Köyü, 27.07.2015.
 Şahinöz, Ahmet (2015), İlkokul, emekli muhtar, 102 yaşında, Harmancık Köyü, 30.07.2015.
 Şimşek, Çeşminaz (2015), Okuryazar değil, 95 yaşında, Gülaçar Köyü, , 20.07.2015.
 Taşkın, İdris (2015), İlkokul, 71 yaşında, Gülaçar Köyü 20.07.2015.
 Temiz, Hanife (2015-1), Okuryazar değil, 83 yaşında, Gülaçar Köyü, 20.07.2015.
 Temiz, Nermin (2015-2), Okuryazar değil, 75 yaşında, Gülaçar Köyü, 20.07.2015.
 Temiz, Seher (2015-3), Okuryazar değil, 75 yaşında, Gülaçar Köyü, 20.07.2015.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 10/ 14 Fall 2015

KAYNAKÇA

- Aka, Belde (2010). “Ninnileri Psikanalitik Yaklaşımla Yeniden Okuma Denemesi”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 22, Sayı: 88, ss. 38-43, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 05 Haziran 2015.
- Artun, Erman (2015). “Türk Halk Kültüründe Mani Söyleme Geleneği, Manilerin İletişim Boyutu ve İşlevselliği”, http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/artun_manipdf Erişim Tarihi: 10 Haziran 2015.
- Baki, Zeynep Safiye (2013). “Türkülü Aşk Hikayeleri Bir Gösterim Olarak”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 25, Sayı: 99, ss. 179-184, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 5 Haziran 2015.
- Balta Peltekoğlu, Filiz (2012). *Halkla İlişkiler Nedir?*, 7. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Bülbül, A. Rıdvan (2001). *İletişim ve Etik*, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Cüceloğlu, Doğan (1992). *Yeniden İnsan İnsana*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çek Cansız, Songül (2011). “Ninnilere Bağlam Merkezli Bir Yaklaşım”, *Turkish Studies - International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume: 6/4, Fall 2011, p. 61-75, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, Ankara, TÜRKİYE. <http://www.turkishstudies.net/Anasayfa.aspx> Erişim Tarihi: 15 Haziran 2015.
- Çıblak Coşkun, Nilgün (2013). “Türk Ninnilerine İşlevsel Yaklaşım”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume: 8/4, Spring 2013, p. 499-513, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, Ankara, TÜRKİYE. <http://www.turkishstudies.net/Anasayfa.aspx> Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2015.
- Coşkun Elçi, Armağan (2011). “Sözel ve Müzikal Varyantlaşma: Manilerin Türkü İçindeki Dönüşümü”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 23, Sayı: 91, ss. 130-139, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 5 Haziran 2015.
- Çubukçu, Hatice (2006). “Kişilerarası İletişimde Devingenlik: Yeni Bir İletişim Modeline Doğru”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 23, Sayı: 1S, 2006: 75-87, <http://www.arastirmax.com/system/files/dergiler/263/makaleler/23/1/arastirmax-kisilerarasi-iletisimde-devingenlik-yeni-bir-iletisim-modeline-dogru.pdf> Erişim Tarihi: 1 Haziran 2015.
- Demir, Necati (2008). “Avrupa’da Yaşayan 0-6 Yaş Grubu Türk Çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürünün Öğretilmesinde Kullanılabilecek Bir Materyal: Türk Ninnileri”, *The Journal of International Social Research*, Volume: 1, Issue: 5, p. 224-240. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayi5/sayi5pdf/demir_necati.pdf Erişim Tarihi: 25 Haziran 2015.
- Doğan, Nuh (2008). “Bir Toplumsal Katman Olarak Samsun Pazarcılarının Dil Edimi Üzerine Toplumbilimsel İnceleme”, *The Journal of International Social Research*, Volume: 1, Issue: 2, p. 102-113. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayi2/sayi2pdf/dogan_nuh.pdf Erişim Tarihi: 25 Haziran 2015.
- Dökmen, Üstün (2001). *İletişim Çatışmaları ve Empati*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Erdoğan, İrfan (2009). “Türkiye’de İletişim Araştırmacıların Geleceği”, (Der. Korkmaz Alemdar), *Türkiye’de Kitle İletişimi: Dün, Bugün, Yarın*, Ankara: Gazeteciler Cemiyeti Yayını. <http://www.irfanerdogan.com/makaleler4/gelecek2009.pdf> Erişim Tarihi: 15 Haziran 2015.
- Fidan, Süleyman (2011). “Sözlü Kültür-Sözlü Tarih İlişkisi Bağlamında Niş Türküleri”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume: 6/4, Fall 2011, p. 139-148, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, Ankara, TÜRKİYE. <http://www.turkishstudies.net/Anasayfa.aspx> Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2015.
- Fiske, John (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş*, Çeviren: Süleyman İrfan, 1. Basım, Ankara: Ark Yayınları.
- Gökçe, Orhan (1993). *İletişim ve Kitle İletişim Bilimlerine Giriş*, Konya.
- Gürüz, Demet; Temel Eğinli, Ayşen (2012). *Kişilerarası İletişim*, 3. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Hartley, Peter (2010). *Kişilerarası İletişim*, Ankara: İmge Kitabevi.
- Işık, Metin (2013). “İşleyiş Açısından İletişim ve İletişimin Temel Öğeleri”, *İletişim ve Etik*, Editör: Metin Işık, Konya: Eğitim Yayınevi.
- Karataş, Hicran (2014). “Geleneğin Kuşaklara Aktarımı Bağlamında Bir Çatalzeytin Dügün Türküsü: Dünür Ağa”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 26, Cilt: 13, Sayı: 101, ss. 138-148, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 7 Haziran 2015.
- Kaya, Alim (2011). *İletişime Giriş: Temel Kavramlar ve Süreçler*, “Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim”, (Editör: Alim Kaya), 2. Basım, ss. 2-32, Ankara: Pegem Akademi.
- Kırcı Uğurlu, Emine (2014). “Kültürel Bellek Aktarıcısı Olarak Ninni”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 26, Cilt: 13, Sayı: 102, 2014, ss. 43-52, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 7 Haziran 2015.
- Köse, Nerin (2008). “Manilerle İlgili Bazı Problemler ve Öneriler”, *The Journal of International Social Research*, Volume: 1, Issue: 2, p. 292-303. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayi2/sayi2pdf/kose_nerin.pdf Erişim Tarihi: 25 Haziran 2015.
- Kurtuluş, Meriç (2010). “Ninnilerde Kadın Sorununa Bakış”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 22, Sayı: 88, ss. 44-52, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 5 Haziran 2015.
- Lın, Nan (1973). *The Study of Human Communication*, United States of America: The Bobbs-Merill Company, Inc.
- Maden, Deniz (2012). “Kişilerarası İletişim”, *Stratejik Halkla İlişkiler Yöntemi Araştır-Planla-Uygula-Değerlendir*, (Editörler: Aylin Göztaş ve Füsün Topsümer), İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Mustan Dönmez, Banu; Haşhaş, Sinan (2014). “Konularına Göre Yapılmış Türkü Sınıflandırmalarının Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı Açısından Değerlendirilmesi”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume: 9/5, Spring 2014, p. 1619-1629, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, Ankara, TÜRKİYE, <http://www.turkishstudies.net/Anasayfa.aspx> Erişim Tarihi: 10 Haziran 2015.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

- Mutlu, Erol (1998). *İletişim Sözlüğü*, 3. Basım, Ankara: Ark Yayınları.
- Ong, Walter J. (2003). *Sözlü ve Yazılı Kültür, Sözüün Teknolojileşmesi*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Oskay, Ünsal (2001). *İletişimin ABC'si*, İstanbul: Der Yayınları.
- Orbe, A. Bruess (2005). *Contemporary Issues in International Communication*, L.A.: Roxbury Pub.Com.
- Pir, Hasan (1996). *Gümüşhane'nin Kültür Öğeleri*, Gümüşhane: Gümüşhaneliler ve Gümüşhane'yi Sevenler Hizmet Vakfı Yayın No: 4.
- Şahinalp, Mehmet Said (2012). "Müzik Coğrafyası Üzerine Bir Araştırma: Doğal Ortam Özelliklerinin Türkü Sözleri Üzerindeki Etkisi", *JASS, The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume: 5, Issue: 7, p. 633-661, http://www.jasstudies.com/Makaleler/627536804_%C5%9Fahinalpmehmetsait_633-661.pdf, Erişim Tarihi: 6 Haziran 2015.
- Telman, Nursel; ÜNSAL, Pınar (2009). *İnsan İlişkilerinde İletişim*, 2. Basım, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Uğur, Abdullah (2015). "Müzik Coğrafyası: Türkülerdeki Coğrafya", *Bilig Dergisi*, Yaz 2015, Sayı: 74, ss. 239-260. [bilig.yesevi.edu.tr_Makale Yönetim Sistemi](http://bilig.yesevi.edu.tr_Makale_Yonetim_Sistemi) Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2015.
- Usluata, Ayseli (1990). *İletişim*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Uztuğ, Ferruh (2003). *Halkla İlişkiler ve İletişim*, (Editör: Ferruh Uztuğ), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Uzun, Mustafa Öner (2012). "Anadolu İnançları Bağlamında Türklerimizde Gök Cisimleri", *Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Sosyal Bilimler E-Dergisi*, Sayı: 33, Kasım-Aralık 2012, ss. 1-21, <http://www.akademikbakis.org> Erişim Tarihi: 10 Haziran 2015.
- Yavuz, Ayşe Duygu (2010). "Dilbilimsel Bir Yaklaşım Denemesi: Tekirdağ Yöresinden Bir Ninni", *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 22, Cilt: 11, Sayı: 88, ss. 53-56, <http://www.millifolklor.com/tr/> Erişim Tarihi: 7 Haziran 2015.
- Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, Haluk; Demiray, Uğur (1998). *Basının Toplumsal İletişimdeki İşlevleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Çalışır, G., (2015). "Unutulmaya Yüz Tutan Folklorik Değerlerin Kişilerarası İletişime Katkısı: Gümüşhane Örneği / Contribution Of Folkloric Values Started To Be Forgotten To Interpersonal Communication: Gümüşhane Sample", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. H. Ömer Karpuz Armağanı), Volume 10/14 Fall 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8869>, p. 109-134.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/14 Fall 2015

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 14 Fall 2015

